

Milena Niedostatkiewicz

Historyjki Kurzgeschichten

Greifswald 2020

Autorin: Milena Niedostatkiewicz

Redaktion: Justyna Hryniewicz-Piechowska, Agnieszka Zawadzka und Justyna Zwierzyńska

Layout & Illustrationen: Ilustradorka Dorota Domagała

Bild des kleinen Greifs auf dem Buchcover: Agnieszka Łodzińska

Greifswald 2020

ISBN: 978-3-9822528-4-1

Kolleg für polnische
Sprache und Kultur

Herausgeber: Kolleg für polnische Sprache und Kultur
Charlottenstr. 31

14467 Potsdam

Tel.: +49 (0) 1739118575 www.kolleg.eu

Spis treści / Inhaltsverzeichnis

Przedmowa / Wstęp	2
Vorwort	2
Wstęp	3
Einleitung	5
Bibliografia / Literatur	7
O małej Filomenie i leniwym tygrysie	8
Baszta Siedmiu Płaszczu	13
Mała Chmurka	18
Kłótnia pór roku	22
Rzepka	27
Dom niedźwiedzi	29
Wars i Sawa	33
Urodziny żółwia	37
Lepimy bałwana	41
Mały pingwin	45
Kangur Franek	50
O gryfie	54

Przedmowa

Niniejsza publikacja pomyślana jest jako materiał uzupełniający do wykorzystania na lekcjach języka polskiego jako obcego, odziedziczonego lub sąsiada w początkowych klasach szkoły podstawowej, a po uprzednim uproszczeniu i doposażeniu sprawdzi się również w pracy w przedszkolu. Składa się ona z dwunastu autorskich scenariuszy zajęć opartych na tekstach narracyjnych oraz nawiązujących do nich ćwiczeń i zadań, które stanowią przetestowane i sprawdzone na lekcjach z dziećmi rozwiązania dydaktyczne. Autorka, która uczy języka polskiego w przedszkolu i szkole podstawowej w Zinnowitz (Pomorze Przednie), przetłumaczyła i opracowała teksty znane niemieckim dzieciom, wybrała i przystosowała dla nich polskie legendy lub napisała własne opowiadania. Tematyka wszystkich historyjek nawiązuje luźno do obszarów tematycznych przewidzianych w ramowych planach nauczania języka obcego w szkole podstawowej (np. kolory, pogoda i pory roku, rodzina, zwierzęta), w związku z czym zajęcia poświęcone w całości opowiadaniu historyjek można łączyć z tradycyjnymi lekcjami opartymi na podręcznikach i innych materiałach dydaktycznych. Nie zawsze zaproponowane tu scenariusze będzie można wykorzystać na lekcji jako „gotowce”, w zależności od grupy docelowej trzeba je będzie niekiedy mniej lub bardziej zmodyfikować. Przedstawione pomysły mogą też posłużyć jako inspiracja do tworzenia własnych materiałów. Odbiorczyni i odbiorców publikacji chcemy bowiem zachęcić nie tylko do skorzystania z podanych rozwiązań, ale i do adaptowania i dydaktyzowania innych tekstów. Mamy również nadzieję, że uda nam się przekonać do wypróbowania tej wielce obiecującej metody osoby, które w swojej dotychczasowej praktyce nauczycielskiej nie stosowały jeszcze podejścia narracyjnego. Wszystkim nauczającym i uczącym się języka polskiego, którzy skorzystają z niniejszych materiałów, niezależnie od tego, czy już wcześniej mieli styczność z propagowaną tu metodą, czy dopiero rozpoczną swoją „narracyjną przygodę”, życzymy wielu sukcesów oraz dobrej zabawy i przyjemności!

Autorka i Redakcja

Vorwort

Diese Publikation ist als ergänzendes Material für den Unterricht Polnisch als Fremd-, Herkunfts- oder Nachbarsprache in den ersten Klassen der Grundschule gedacht, nach vorheriger Vereinfachung und Anpassung wird es aber auch für die Arbeit im Kindergarten nützlich sein. Sie besteht aus zwölf kreativen Unterrichtsszenarien, die auf narrativen Texten und daran anknüpfenden Übungen und Aufgaben basieren und didaktische Lösungen darstellen, die im Unterricht mit Kindern erprobt wurden und sich bewährt haben. Die Autorin, die im Kindergarten und in der Grundschule in Zinnowitz (Vorpommern) Polnisch unterrichtet, hat Texte, die deutschen Kindern bekannt sind, übersetzt und bearbeitet, polnische Legenden für sie ausgewählt und adaptiert oder eigene Erzählungen verfasst. Die Thematik aller Geschichten steht in loser Beziehung zu den Themenbereichen, die in den Rahmenplänen für den Fremdsprachenunterricht in der Grundschule vorgesehen sind (z.B. Farben, Wetter und Jahreszeiten, Familie, Tiere), so dass Stunden, die ganz dem Geschichtenerzählen gewidmet sind, mit dem traditionellen Unterricht auf der Basis von Lehrbüchern und anderen Unterrichtsmaterialien kombiniert werden können. Die hier vorgeschlagenen Szenarien werden im Unterricht nicht immer als „fertige Entwürfe“ einsetzbar sein, sondern manchmal, je nach Zielgruppe, wird es nötig sein, sie mehr oder weniger zu modifizieren. Die präsentierten Ideen können auch als Inspiration für die Erstellung eigener Materialien dienen. Wir möchten die Empfängerinnen und Empfänger dieser Publikation ermutigen, nicht nur die angebotenen Lösungen zu nutzen, sondern auch andere Texte selbst anzupassen und zu didaktisieren. Wir hoffen auch, Lehrkräfte, die den narrativen Ansatz in ihrer Unterrichtspraxis noch nicht verwendet haben, davon überzeugen zu können, diese vielversprechende Methode auszuprobieren. Allen Polnischlehrenden und -lernenden, die diese Materialien nutzen werden, unabhängig davon, ob sie mit der hier propagierten Methode bereits in Kontakt gekommen sind oder ihr „narratives Abenteuer“ erst beginnen werden, wünschen wir viel Erfolg, Spaß und Freude!

Die Autorin und Redaktion

Wstęp

Podejście narracyjne (storytelling) polega na celowym wykorzystywaniu tekstów narracyjnych (np. historyjek, bajek, legend) w nauczaniu różnych przedmiotów, ale jego potencjał uwidacznia się chyba najpełniej na lekcjach języków (obcych). Należy ono do metod immersyjnych, czyli mających na celu „zanurzenie” w języku. Podejście to pozwala na przekazywanie języka w sposób holistyczny (całościowy), autentyczny i zorientowany na działanie. Uchodzi za „idealne” rozwiązanie w kształceniu językowym młodszych dzieci, które nie potrafią jeszcze czytać i pisać, a więc na etapie przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ale zalety tego podejścia są tak liczne, że pewne jego elementy warto stosować na każdym etapie edukacji, również w nauczaniu młodzieży i dorosłych.

Celem nauczania języka obcego metodą narracyjną jest wykształcenie sprawności rozumienia ze słuchu, która uznawana jest za podstawę i punkt wyjścia do (późniejszego) rozwoju pozostałych kompetencji częściowych (mówienia, czytania i pisanie oraz mediacji). Małe dzieci uczą się nowego języka w warunkach zbliżonych do akwizycji języka pierwszego, której najważniejszą cechą jest wydłużony proces inkubacji (tzw. cichy okres). Dopiero kiedy wystarczająco osłuchają się z językiem, przechodzi się do (re)produkcji językowej. U podstaw tak ustalonej kolejności leży przekonanie, że nie (bezmyślne) powtarzanie pozbawionych sensu i kontekstu słówek lub wyrażań, lecz uważne słuchanie i wytuskiwanie znaczeń z dłuższych ciągów wyrazowych, rozwija w dłuższej perspektywie zdolność komunikacji. Skuteczne postępowanie się językiem nie polega bowiem na układaniu wypowiedzi z pojedynczych elementów, lecz na bazowaniu na przyswojonych uprzednio gotowych frazach (*chunks*) i modyfikowaniu ich wedle potrzeby.

Koncentracja na recepcji w ramach opisywanego tutaj podejścia oznacza, że nie oczekuje się od uczniów reprodukcji słów lub wyrażań, a już na pewno nie zmusza się do niej pojedynczych dzieci (dopuszczalne jest ewentualnie powtarzanie chórem). Należy pamiętać o różnicach rozwojowych, które w tej grupie wiekowej mogą być bardzo duże, i wybierać aktywności umożliwiające zaangażowanie wszystkich dzieci. Niektóre z nich z własnej inicjatywy włączają się w opowiadanie historyjek, np. odpowiadając na pytania nauczyciela (często we własnym języku), powtarzając słowa kluczowe lub dopowiadając końcówki zdań, podczas gdy inne będą „tylko” słuchać w skupieniu. Nie oznacza to bynajmniej, że takie dzieci nie uczestniczą w zajęciach w sposób aktywny. Potrzebują one po prostu więcej czasu na przetworzenie kompleksowych przecież informacji, podawanych dodatkowo w języku obcym. Istnieje wiele form reakcji na tekst i interakcji z nim, które nie wymagają wypowiedzi werbalnej (np. aktywności ruchowe znane z metody TPR = *total physical response* lub plastyczne w formie malowanek, wyklejanek, rysunków, itp.), a dają możliwość różnicowania i indywidualizacji form pracy.

Na skuteczność zajęć prowadzonych metodą narracyjną wpływają specyficzne kwalifikacje i umiejętności nauczycieli. Oprócz kompetencji psychologiczno-pedagogicznych i dydaktyczno-metodycznych oraz kompetencji językowej (szczególnie w zakresie poprawnej wymowy i intonacji) istotną rolę odgrywa umiejętność prawidłowego postępowania się pacynką i kompetencja narracyjna. Nie zaleca się występowania nagrań audio czy zwykłego odczytywania historyjek. Najlepsze efekty gwarantuje opowiadanie, które angażuje kognitywnie i emocjonalnie dzieci oraz pozwala im współuczestniczyć w tej aktywności na ich zasadach.

Wzbudzenie ciekawości i przykucie uwagi dzieci na dłużej wymaga zastosowania większej liczby bodźców niż tradycyjne czytanie. Centralne znaczenie przypisuje się elementom wizualnym, czyli środkom takim jak np. przebranie i charakterystyka, kontakt wzrokowy, postawa i ruch, gesty i mimika oraz obrazki i rekwizyty. Aby uwzględnić też inne typy percepcji i uzyskać wzmocnienie przekazu zaleca się też oddziaływanie na inne zmysły, tj. przekazywanie impulsów przez kanał słuchowy (wykorzystywanie muzyki, odgłosów, modulacji głosu itp.) i dostarczanie wrażeń haptyczno-kinestetycznych oraz węchowo-smakowych¹.

Nie mniej istotnym czynnikiem wpływającym na efektywność nauczania metodą narracyjną jest właściwie dobrany tekst. Jego tematyka powinna odpowiadać dziecięcym doświadczeniom lub poruszać problemy i przeżycia, które mogą dotyczyć małych uczniów bezpośrednio. Pod względem formalnym tekst taki powinien mieć początek, punkt kulminacyjny i zakończenie, tak żeby dzieci z zaciekawieniem oczekiwały na koniec opowieści. Sam linearny układ tekstu nie wystarczy jednak, żeby zbudować napięcie, które można stworzyć poprzez przerwanie oczekiwanego przebiegu wydarzeń i niespodziewany rozwój sytuacji. Służą temu również elementy nietypowe, tajemnicze lub zagadkowe. Łatwiejsze do zrozumienia będą pewnie historyjki znane dzieciom z ich kręgu kulturowego², większe zainteresowanie wzbudzić mogą jednak opowieści z innych krajów (np. podania, legendy). Niezależnie od pochodzenia tekstu istotne jest, żeby był on nacechowany emocjonalnie i nadawał się do przedstawienia w formie dramy lub pantomimy. Dramatyczność utworu podnoszą np. dialogi bohaterów (mowa niezależna).

Wybierając tekst narracyjny, trzeba zwrócić uwagę również na język utworu. Dobrze, żeby był autentyczny, czyli najlepiej taki, jakim posługują się dzieci, dla których jest on językiem ojczystym. Ponadto powinien zawierać słownictwo znane dzieciom i dotyczące ich najbliższego otoczenia (np. dom, rodzina, jedzenie, podstawowe czynności) oraz struktury o wysokiej częstotliwości, możliwe do zastosowania w wielu różnych sytuacjach. Korzystne jest, jeśli w wybranym tekście znajdują się redundantne struktury językowe, czyli frazy, które pojawiają się kilkakrotnie w takim samym lub podobnym kontekście. Odpowiadają one nie tylko na dziecięcą potrzebę bezpieczeństwa i porządku, ale i wspierają (receptywne) przyswajanie języka. Podobną funkcję pełnią elementy rytmiczne i rymowane.

Oczywiście nie wszystkie teksty spełniają wymienione kryteria. Teksty oryginalne są przeważnie za długie i za trudne. W związku z tym z reguły poddaje się je adaptacji. Polega ona na skróceniu tekstu i dopasowaniu warstwy treściowej

¹Warto wspomnieć, że multimodalne opowiadanie historyjek możliwe jest nie tylko na lekcjach stacjonarnych, ale również w nauczaniu zdalnym. Różnorodne możliwości wizualizacji i udźwiękowienia oraz interaktywnej prezentacji treści stwarza np. platforma Genially. Do pewnych zmysłów (np. węch, smak) odwołuje się wtedy, działając w zastępstwie na inne (szczególnie wzrok).

²Polecane w różnych opracowaniach teksty to np.: *Bardzo głodna gąsienica*, *Czarownica Winnie*, *Czerwony Kapturek*, *Jaś i Małgosia*, *Kubuś Puchatek* i *Trzy świnki*.

i językowej do poziomu kognitywnego dzieci. Należy przy tym pamiętać, że dopasowany input to taki, który nie jest zredukowany do minimum, lecz lekko wykracza poza kompetencję językową dzieci³. Ogólna zasada jest taka, że opracowany tekst powinien brzmieć naturalnie⁴. Nie należy więc unikać będących w codziennym użyciu jednostek leksykalnych i struktur gramatycznych, których dzieci jeszcze nie znają (osłuchanie się z nimi stanowi cenne przygotowanie do ich produktywnego opanowania na późniejszym etapie nauki). Natomiast archaiczne lub rzadko używane słownictwo i formy zastępuje się elementami o wysokiej frekwencji. Skracając i upraszczając tekst, trzeba oczywiście uważać, żeby nie pozbawić go cech interesującej i fascynującej opowieści.

Następnym krokiem jest dydaktyzacja tekstu, czyli ułożenie do niego zadań. Generalnie w podejściu narracyjnym rozwija się globalne (ewentualnie selektywne) rozumienie tekstu, nigdy szczegółowe, i taki charakter powinny też mieć zadania towarzyszące opowiadaniu na różnych jego etapach. Odpowiednio zaadaptowany i zdydaktyzowany materiał prezentuje się z reguły w trzech fazach: 1. wprowadzenie tekstu narracyjnego, 2. narracja tekstu i jego inscenizacja, 3. sprawdzenie rozumienia tekstu oraz utrwalenie jego treści i wybranych elementów językowych.

W fazie wprowadzenia tekstu, która ma na celu przygotowanie dzieci do słuchania historyjki, stosuje się techniki antycypacyjne (np. stopniowe odstawianie obrazka, układanie puzzli, zgadywanie brakującego elementu, rozpoznawanie przedmiotów przez dotyk itp.). Przed przystąpieniem do narracji tekstu należy usadzić dzieci w kręgu, tak żeby dobrze widziały działania nauczyciela, i stworzyć odpowiednią atmosferę, pobudzającą ich ciekawość i wyobraźnię (np. włączając odpowiednią muzykę lub sygnalizując rozpoczęcie opowiadania dźwiękiem dzwonka). Przewiduje się dwukrotną, a w razie potrzeby nawet trzykrotną, prezentację historyjki, której za każdym razem powinny towarzyszyć trochę inne aktywności (żeby zapobiec monotonii).

Przykładowo za pierwszym razem można opowiadać i wizualizować treść przy wykorzystaniu pacynki, rekwizytów lub kart obrazkowych, pokazując ilustracje w książce lub przesuwając karty w teatryku kamishibai. Zaleca się przy tym, żeby włączać elementy interaktywne, np. zadawać dzieciom pytania o dalszy ciąg historii, prosić je o wykonywanie poleceń ruchowych, pokazywanie emocji, wystukiwanie rytmów, wydawanie odgłosów itp. Przy drugim opowiadaniu warto zachęcić dzieci do odgrywania ról, które, z uwagi na ich ograniczone możliwości (re)produkcji językowej, może polegać np. na przemieszczaniu obrazków, przedmiotów lub figurek umieszczonych na patyczkach. Podczas fakultatywnej, trzeciej prezentacji historyjki można zmodyfikować wybrane fragmenty lub elementy tekstu, np. wprowadzić alternatywnych lub dodatkowych bohaterów, zmienić miejsce akcji, dodać nowe epizody lub wymyślić inne zakończenie.

Techniki sprawdzające rozumienie i utrwalające treść tekstu to np. układanie obrazków w odpowiedniej kolejności, podnoszenie obrazka ilustrującego treść, reagowanie na zmiany w treści (fałszywe informacje), kolorowanie lub rysowanie wybranej sceny (oraz ewentualne podpisywanie jej), przyporządkowywanie obrazków do zdań werbalizujących treść, identyfikacja brakujących słów (nauczyciel opowiadając po raz kolejny historyjkę, pomija wybrane słowa i sygnalizuje to np. gwizdząc lub wykonując umówiony gest) lub rozwijanie historyjki.

Fascynujące opowieści i towarzyszące im różnorodne aktywności pozwalają na utrzymanie uwagi i zainteresowanie dzieci na dłużej, w przeciwieństwie do standardowych lekcji języka obcego, podczas których mali uczniowie dość szybko nudzą się (bezsensownym) powtarzaniem pojedynczych słówek czy pozbawioną kontekstu nauką wierszyków i piosenek i tracą motywację do dalszej nauki języka.

Za stosowaniem podejścia narracyjnego na lekcjach języka obcego na etapie przedszkolnym i wczesnoszkolnym przemawiają też wyniki badań empirycznych, które dowodzą, że dzieci uczące się tą metodą rozumieją więcej jednostek leksykalnych i bardziej złożonych struktur gramatycznych, niż dzieci nauczane w sposób tradycyjny⁵. Rozumieją one przy tym lepiej nie tylko pojedyncze słowa, lecz przede wszystkim dłuższe i bardziej rozbudowane wypowiedzi. Ponadto, bez większych trudności zapamiętują większość zaprezentowanego słownictwa, mimo iż mają one kontakt ze słownictwem liczniejszym i bardziej zróżnicowanym jakościowo. Istotną rolę odgrywa tutaj fakt, że nową leksykę poznają w kontekście, a nie w izolacji. Nie bez znaczenia pozostaje też wielokanałowy sposób prezentacji treści (wykorzystanie elementów multisensorycznych i kinestetycznych), pozwalający na głębsze ich przetwarzanie, a w konsekwencji zapamiętywanie na dłużej. Trzeba podkreślić, że mimo koncentracji na recepcji, osłuchując się przez dłuższy czas z językiem, dzieci pośrednio uczą się też poprawnej wymowy i intonacji oraz budują fundament leksykalno-gramatyczny pod (późniejszą) produkcję.

Inne korzyści płynące ze stosowania podejścia narracyjnego wiążą się ze zdobywaniem kompetencji pozajęzykowych i rozwojem ogólnym dziecka. Kontakt z tekstami pochodzącymi z innej kultury, możliwość poznania alternatywnych modeli życia i identyfikacji z bohaterami mówiącymi w obcym języku kształtują postawę otwartości i przyczyniają się do rozwoju kompetencji międzykulturowej. Podczas zajęć prowadzonych tą metodą dzieci doświadczają, jak można się uczyć języka w sposób przyjemny i efektywny, co zachęca je do późniejszej nauki dalszych języków. Dodatkowo podejście narracyjne pozytywnie wpływa na motywację do uczenia się w ogóle, rozwój wyobraźni, kreatywność oraz wzrost pewności siebie u dzieci, a więc kształtuje ich osobowość.

Agnieszka Zawadzka

³ Tak przygotowany materiał daje możliwość poznania (i nauczania się) czegoś nowego. Podobnie zadania towarzyszące powinny pochodzić z tzw. strefy najbliższego rozwoju (konceptcja Lwa Wygotskiego), czyli mieć taki stopień trudności, że dzieci mogą nie być w stanie wykonać ich za pierwszym razem zupełnie samodzielnie, ale poradzą sobie z nimi przy małym wsparciu nauczyciela.

⁴ Dzieci nie muszą rozumieć każdego pojedynczego słowa (są do tego przyzwyczajone, nie inaczej bowiem nabywają język pierwszy, poza tym pojmują świat całościowo, nie analitycznie, jak dorośli, a konfrontacja z dobrze skonstruowanym tekstem i własna wyobraźnia pozwalają im na zbudowanie właściwych skojarzeń i zamknięcie ewentualnych luk), wystarczy, że będą rozumiały leksykę kluczową oraz struktury pozwalające na śledzenie przebiegu historyjki.

⁵ Wyznaczniki metody tradycyjnej to np. niewydużanie fazy percepcji, nierespektowanie prymatu rozwoju sprawności receptywnych, układanie materiału językowego według progresji gramatycznej i leksykalnej, niestosowanie tekstów narracyjnych oraz klasyczna praca z podręcznikiem.

Einleitung

Der narrative Ansatz (Storytelling) basiert auf dem gezielten Einsatz narrativer Texte (z.B. Geschichten, Märchen, Legenden) im Unterricht verschiedener Fächer, sein Potenzial zeigt sich aber wohl am deutlichsten im (Fremd-)Sprachenunterricht. Er gehört zu den immersiven Methoden, d.h. solchen, die auf das „Eintauchen“ in die Sprache abzielen. Dieser Ansatz ermöglicht es, die Sprache holistisch (ganzheitlich), authentisch und handlungsorientiert zu vermitteln. Er gilt als die „ideale“ Lösung in der Sprachausbildung jüngerer Kinder, die noch nicht lesen und schreiben können, also in der Vorschul- und Grundschulphase, aber die Vorteile dieses Ansatzes sind so zahlreich, dass einige seiner Elemente es wert sind, auf jeder Stufe der Ausbildung angewendet zu werden, auch im Unterricht von Jugendlichen und Erwachsenen.

Ziel des Fremdsprachenunterrichts nach der narrativen Methode ist die Entwicklung des Hörverstehens, das als Grundlage und Ausgangspunkt für die (spätere) Entwicklung der übrigen Teilkompetenzen (Sprechen, Lesen und Schreiben sowie Mediation) gilt. Kleinkinder lernen eine neue Sprache unter ähnlichen Bedingungen wie beim Erstspracherwerb, dessen wichtigstes Merkmal ein verlängerter Inkubationsprozess (die sog. stille Phase) ist. Erst wenn sie sich in die Sprache ausreichend hineingehört haben, geht man zur sprachlichen (Re-)Produktion über. Dieser Reihenfolge liegt die Überzeugung zugrunde, dass nicht das (unreflektierte) Wiederholen von Wörtern oder Wendungen ohne Sinn und Kontext, sondern das aufmerksame Zuhören und das Herausfiltern von Bedeutungen aus längeren Wortfolgen die Kommunikationsfähigkeit langfristig fördert. Effektiver Sprachgebrauch besteht nämlich nicht darin, Aussagen aus einzelnen Elementen zusammenzusetzen, sondern darin, auf zuvor erworbene vorgefertigte Phrasen (*chunks*) zurückzugreifen und diese nach Bedarf zu modifizieren.

Die Konzentration auf die Rezeption im Rahmen des hier beschriebenen Ansatzes bedeutet, dass von den Schülerinnen und Schülern nicht erwartet wird, dass sie Wörter oder Phrasen reproduzieren, und schon gar nicht dürfen einzelne Kinder dazu gezwungen werden (eventuell zulässig ist das Nachsprechen im Chor). Es ist wichtig, die Entwicklungsunterschiede zu beachten, die in dieser Altersgruppe sehr groß sein können, und Aktivitäten zu wählen, die die Beteiligung aller Kinder ermöglichen. Einige von ihnen werden auf eigene Initiative an der Erzählung von Geschichten teilnehmen, z.B. indem sie die Fragen der Lehrkraft (oft in ihrer eigenen Sprache) beantworten, Schlüsselwörter wiederholen oder Satzenden hinzufügen, während andere „nur“ konzentriert zuhören werden. Dies bedeutet keinesfalls, dass diese Kinder nicht aktiv am Unterricht teilnehmen. Sie brauchen einfach mehr Zeit, um die immerhin komplexen Informationen, die zusätzlich in einer Fremdsprache vermittelt werden, zu verarbeiten. Es gibt viele Formen der Reaktion auf einen Text und der Interaktion mit ihm, die keine verbale Äußerung erfordern (z.B. Bewegungsaktivitäten, die aus der TPR-Methode = *total physical response* bekannt sind, oder künstlerische Beschäftigungen wie Malen, Zeichnen oder Reißbilder anfertigen usw.), aber die Möglichkeit bieten, Arbeitsformen zu differenzieren und zu individualisieren.

Die Effektivität des Unterrichts, der nach der narrativen Methode durchgeführt wird, wird von den spezifischen Qualifikationen und Fähigkeiten der Lehrkräfte beeinflusst. Neben den psychologisch-pädagogischen und didaktisch-methodischen Kompetenzen sowie der sprachlichen Kompetenz (insbesondere im Bereich der korrekten Aussprache und Intonation) spielen die Fähigkeit zum richtigen Umgang mit der Handpuppe und die Erzählkompetenz eine wichtige Rolle. Das Anhören von Tonaufnahmen oder einfaches Vorlesen von Geschichten wird nicht empfohlen. Die besten Ergebnisse garantiert ein Erzählen, das die Kinder kognitiv und emotional einbezieht und es ihnen erlaubt, an der Aktivität nach ihren Regeln teilzunehmen.

Um die Neugierde der Kinder zu wecken und ihre Aufmerksamkeit für länger zu fesseln, müssen mehr Reize als beim traditionellen Lesen eingesetzt werden. Als zentral werden die visuellen Elemente, d.h. Mittel wie Kostüme, Masken und Makeup, Blickkontakt, Haltung und Bewegung, Gestik und Mimik sowie Bilder und Requisiten angesehen. Andere Wahrnehmungstypen können berücksichtigt und die Botschaft kann verstärkt werden, indem auch weitere Sinne angesprochen werden, d.h. bestimmte Impulse werden über den auditiven Kanal übertragen (durch Musik, Geräusche, Stimmmodulation usw.) und haptisch-kinästhetische oder olfaktorisch-gustatorische Empfindungen erzeugt¹.

Ein nicht weniger wesentlicher Faktor, der die Wirksamkeit des nach der narrativen Methode durchgeführten Unterrichts beeinflusst, ist die richtige Auswahl des Textes. Seine Thematik sollte den Erfahrungen der Kinder entsprechen oder Probleme und Erlebnisse ansprechen, die die kleinen Schülerinnen und Schüler direkt betreffen können. Formal sollte der Text einen Anfang, einen Höhepunkt und ein Ende haben, so dass die Kinder dem Ende der Geschichte mit Neugierde entgegensehen. Die lineare Gliederung des Textes allein reicht jedoch nicht aus, um eine Spannung aufzubauen, die durch eine Unterbrechung des erwarteten Verlaufs der Ereignisse und eine unerwartete Entwicklung entstehen kann. Dazu dienen auch ungewöhnliche, geheimnisvolle oder rätselhafte Elemente. Geschichten, die den Kindern aus ihrem Kulturkreis² bekannt sind, werden wahrscheinlich leichter zu verstehen sein, jedoch Erzählungen aus anderen Ländern (z.B. Sagen, Legenden) können mehr Interesse wecken. Unabhängig von der Herkunft des Textes ist es wichtig, dass er emotional geladen und für eine Vorstellung als Drama oder Pantomime geeignet ist. Die Dramatik des Werkes wird z.B. durch Dialoge der Figuren (direkte Rede) erhöht.

Bei der Auswahl eines narrativen Textes ist auch auf die Sprache des Werkes zu achten. Es ist gut, wenn sie authentisch ist, d.h. vorzugsweise so, wie die Sprache, die Kinder verwenden, für die sie ihre Muttersprache ist. Darüber hinaus sollte er einen Wortschatz enthalten, der den Kindern bekannt ist und der sich auf ihre unmittelbare Umgebung bezieht (z.B. Haus, Familie, Essen, grundlegende Aktivitäten), sowie hochfrequente Strukturen, die in vielen verschiedenen Situationen verwendet werden können. Es ist vorteilhaft, wenn der ausgewählte Text redundante Sprachstrukturen enthält, d.h. Phra-

¹ Es ist zu erwähnen, dass das multimodale Erzählen von Geschichten nicht nur im Präsenzunterricht, sondern auch im Online-Unterricht möglich ist. Verschiedene Möglichkeiten der Visualisierung und Vertonung sowie einer interaktiven Präsentation der Inhalte schafft z.B. die Plattform Genially. Auf manche Sinne (z.B. Geruch, Geschmack) wird dann eingewirkt, indem stellvertretend andere (insbesondere der Sehsinn) angesprochen werden.

² Texte, die in verschiedenen Publikationen empfohlen werden, sind z.B.: *Die kleine Raupe Nimmersatt*, *Hexe Winnie*, *Rotkäppchen*, *Hänsel und Gretel*, *Pu der Bär* und *Die drei kleinen Schweinchen*.

sen, die mehrmals im gleichen oder ähnlichen Kontext vorkommen. Sie entsprechen nicht nur dem Bedürfnis der Kinder nach Sicherheit und Ordnung, sondern unterstützen auch den (rezeptiven) Spracherwerb. Eine ähnliche Funktion haben rhythmische und gereimte Elemente.

Natürlich erfüllen nicht alle Texte diese Kriterien. Originaltexte sind überwiegend zu lang und zu schwierig. Daher werden sie in der Regel einer Adaption unterzogen. Diese besteht darin, den Text zu kürzen und die inhaltliche und sprachliche Ebene an das kognitive Niveau der Kinder anzupassen. Es ist zu bedenken, dass der adäquate Input nicht auf ein Minimum reduziert ist, sondern die Sprachkompetenz der Kinder leicht übersteigt³. Als allgemeine Regel gilt, dass der bearbeitete Text natürlich klingen sollte⁴. Deshalb soll man lexikalische Einheiten und grammatikalische Strukturen aus dem alltäglichen Gebrauch, die Kinder noch nicht kennen, nicht meiden (das mehrmalige Anhören davon ist eine wertvolle Vorbereitung auf ihre produktive Beherrschung in einem späteren Lernstadium). Dagegen werden veraltete oder selten verwendete Vokabeln und Formen durch hochfrequente Elemente ersetzt. Bei der Kürzung und Vereinfachung des Textes muss natürlich darauf geachtet werden, dass ihm die Züge einer interessanten und faszinierenden Geschichte nicht genommen werden.

Den nächsten Schritt stellt die Didaktisierung des Textes dar, d.h. das Entwerfen der Aufgaben dazu. Im Allgemeinen wird im narrativen Ansatz das globale (eventuell das selektive) Textverständnis, niemals das detaillierte überprüft, und so sollten auch die Aufgaben beschaffen sein, die die Geschichte auf verschiedenen Etappen der Arbeit begleiten. Das entsprechend adaptierte und didaktisierte Material wird in der Regel in drei Phasen präsentiert: 1. Einführung des narrativen Textes, 2. Erzählung des Textes und seine Inszenierung, 3. Überprüfung des Textverständnisses und Festigung des Inhalts sowie ausgewählter Sprachelemente.

In der Phase der Texteingührung, die die Kinder darauf vorbereiten soll, der Geschichte zuzuhören, werden Antizipationstechniken eingesetzt (z.B. allmähliches Aufdecken des Bildes, Zusammensetzen eines Puzzles, Erraten eines fehlenden Elements, Erkennen von Gegenständen durch Berührung usw.). Vor dem Beginn des Erzählens soll man die Kinder im Kreis platzieren, sodass sie die Handlungen der Lehrkraft gut sehen können, und eine geeignete Atmosphäre schaffen, um ihre Neugier und Phantasie anzuregen (z.B. durch das Einschalten geeigneter Musik oder durch das Signalisieren des Beginns der Erzählung mit einer Glocke). Es ist vorgesehen, die Geschichte zweimal oder, wenn nötig, sogar dreimal zu präsentieren, jeweils mit anderen Begleitaktivitäten (um Monotonie zu vermeiden).

Beispielsweise kann man beim ersten Mal die Geschichte erzählen und zugleich ihren Inhalt mit der Handpuppe, Requisiten oder Bildkarten visualisieren, Illustrationen in einem Buch zeigen oder Karten im Kamishibai-Theater verschieben. Es wird empfohlen, interaktive Elemente einzubauen, z.B. den Kindern Fragen zur Fortsetzung der Geschichte zu stellen, sie aufzufordern, bestimmte Bewegungen auszuführen, ihre Emotionen zu zeigen, Rhythmen zu klopfen, Geräusche zu machen usw. Beim zweiten Erzählen können die Kinder ermutigt werden, Rollen zu spielen, was aufgrund ihrer begrenzten Möglichkeiten, Sprache zu (re)produzieren, darin bestehen kann, Bilder, Gegenstände oder Stabfiguren zu bewegen. Während der optionalen dritten Präsentation der Geschichte kann man ausgewählte Fragmente oder Elemente des Textes modifizieren, z.B. alternative oder zusätzliche Charaktere einführen, den Handlungsort ändern, neue Episoden hinzufügen oder ein anderes Ende erfinden.

Techniken zur Überprüfung des Textverständnisses und Festigung des Textinhalts sind z.B.: Bilder in die richtige Reihenfolge bringen, das den Inhalt einer Aussage illustrierende Bild anheben, auf inhaltliche Veränderungen (falsche Informationen) reagieren, die ausgewählte Szene ausmalen oder zeichnen (und eventuell unterschreiben), den Inhalt verbalisierende Sätze Bildern zuordnen, fehlende Wörter identifizieren (beim wiederholten Erzählen der Geschichte lässt die Lehrkraft ausgewählte Wörter weg und signalisiert dies z.B. durch das Pfeifen oder eine vereinbarte Geste) oder die Geschichte weiterentwickeln.

Faszinierende Geschichten und die verschiedenen Begleitaktivitäten machen es möglich, die Aufmerksamkeit der Kinder und ihr Interesse länger aufrechtzuerhalten, im Gegensatz zum herkömmlichen Fremdsprachenunterricht, in dem die kleinen Schülerinnen und Schüler durch das (sinnlose) Nachsprechen einzelner Wörter oder das kontextlose Lernen von Gedichten oder Liedern ziemlich schnell gelangweilt werden und die Motivation verlieren, die Sprache weiter zu lernen.

Für den Einsatz des narrativen Ansatzes im Fremdsprachenunterricht in der Vor- und Grundschule sprechen auch die Ergebnisse der empirischen Forschung, die belegen, dass Kinder, die eine Fremdsprache nach dieser Methode lernen, mehr lexikalische Einheiten und komplexere grammatikalische Strukturen verstehen als Kinder, die auf traditionelle Weise⁵ unterrichtet werden. Sie verstehen dabei nicht nur einzelne Wörter, sondern vor allem längere und komplexere Aussagen besser. Darüber hinaus können sie sich den Großteil des präsentierten Vokabulars ohne große Schwierigkeiten merken, obwohl sie mit einem zahlreicheren und qualitativ vielfältigeren Vokabular in Berührung kommen. Eine wichtige Rolle spielt dabei die Tatsache, dass sie die neue Lexik im Kontext und nicht isoliert lernen. Nicht ohne Bedeutung ist auch die mehrkanalige Darbietung der Inhalte (die Verwendung multisensorischer und kinästhetischer Elemente), die ihre

³ Ein so aufbereitetes Material ermöglicht das Kennenlernen (und Erlernen) von etwas Neuem. Ähnlich sollten die begleitenden Aufgaben in der Zone der nächsten Entwicklung angesiedelt sein (Konzept von Lew Wygotskij), also einen solchen Schwierigkeitsgrad aufweisen, dass die Kinder möglicherweise nicht in der Lage sein werden, sie beim ersten Mal völlig selbständig auszuführen, aber sie bei einer geringen Unterstützung der Lehrkraft bewältigen werden.

⁴ Kinder müssen nicht jedes einzelne Wort verstehen (sie sind daran gewöhnt, denn nicht anders erwerben sie ihre Erstsprache, außerdem begreifen sie die Welt ganzheitlich, und nicht analytisch, wie die Erwachsenen, und die Konfrontation mit einem gut konstruierten Text sowie die eigene Vorstellungskraft erlauben es ihnen, richtige Assoziationen zu bilden und eventuelle Lücken zu schließen), es reicht aus, wenn sie den Schlüsselwortschatz und die Strukturen verstehen werden, die es ihnen erlauben, dem Verlauf der Geschichte zu folgen.

⁵ Die Merkmale der traditionellen Methode sind z.B.: keine Verlängerung der Wahrnehmungsphase, die Nichtbeachtung des Primats der Entwicklung rezeptiver Fertigkeiten, die Anordnung des Sprachmaterials nach grammatikalischer und lexikalischer Progression, der Verzicht auf narrative Texte und die klassische Arbeit mit dem Lehrbuch.

tieferer Verarbeitung und in der Folge ihr längeres Behalten ermöglicht. Hervorzuheben ist, dass die Kinder, trotz der Konzentration auf die Rezeption, durch das längere Hineinhören in die Sprache indirekt die richtige Aussprache und Intonation lernen und eine lexikalisch-grammatikalische Grundlage für die (spätere) Produktion bauen.

Andere Vorteile des narrativen Ansatzes stehen im Zusammenhang mit dem Erwerb der nichtsprachlichen Kompetenzen und der allgemeinen Entwicklung des Kindes. Der Kontakt mit Texten aus einer anderen Kultur, die Möglichkeit, alternative Lebensmodelle kennen zu lernen und sich mit Protagonisten zu identifizieren, die eine Fremdsprache sprechen, schafft eine Haltung der Offenheit und trägt zur Entwicklung der interkulturellen Kompetenz bei. Im Unterricht nach dieser Methode erfahren die Kinder, wie sie eine Sprache auf angenehme und effektive Weise lernen können, was sie ermutigt, später weitere Sprachen zu lernen. Darüber hinaus wirkt sich der narrative Ansatz positiv auf die Lernmotivation im Allgemeinen, die Entwicklung von Vorstellungskraft und die Kreativität aus, steigert das Selbstvertrauen der Kinder und prägt so ihre Persönlichkeit.

Agnieszka Zawadzka

Bibliografia / Literatur

Barucki H. et al., 2008, *Geschichten erzählen – Storytelling. Materialien für den Fremdsprachenunterricht in der Grundschule mit Beispielen für Englisch und Polnisch*, Berlin-Brandenburg, <https://kurzelinks.de/wy5d>

Bleyl W., 2002, *Fremdsprachen in der Grundschule. Geschichten erzählen im Anfangsunterricht. Storytelling*, Hannover

Gładysz J., 2014, *Storytelling. Bajki i opowiadania do nauki języka angielskiego dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym*, Żory

Iluk J. (red.), 2015, *Nauczanie języków obcych w przedszkolu i na etapie wczesnoszkolnym na przykładzie języka niemieckiego. Podstawa programowa – założenia teoretyczne – zasady nauczania – efekty – kompetencje nauczycieli – opinie*, Katowice, <https://kurzelinks.de/t74s>

Iluk J., Jakosz M., 2018, *Empirische Befunde zur Wirksamkeit des narrativen Fremdsprachenunterrichts in Kindergärten*, w/in Hufeisen B. et al. (Hrsg.), *Sprachbildung und Sprachkontakt im deutsch-polnischen Kontext*, Berlin et al., 67-89

Iluk J., Jakosz M., 2017, *Narrativer Fremdsprachenunterricht im Vor- und Schulalter aus der Perspektive der interkulturellen Erziehung*, w/in *Studia Germanica Gedanensia*, nr/Nr. 37/2017, 111-128, <https://kurzelinks.de/zq3o>

Sowa-Bacia K., 2017, *Wyniki badań empirycznych nad efektywnością podejścia narracyjnego na wczesnym etapie nauczania języka obcego*, w/in *Języki Obce w Szkole*, nr/Nr. 1/2017, 109-112, <https://kurzelinks.de/e62n>

Ostatni dostęp do źródeł internetowych/ Letzter Zugang zu den Internetquellen: 23.08.2020

O małpie Filomenie i leniwym tygrysie

Małpa Filomena mieszkała w Afryce. Jej domem była ogromna dżungla, w której żyło bardzo dużo zwierząt, takich jak: lew, żyrafa, słoń, tygrys, goryl, zebra, gepard, krokodyl, wąż, nosorożec, papuga. Filomena uwielbiała ciągle coś robić: skakać, biegać, chodzić, wspinać się po drzewach, jeść banany, tańczyć, rozciągać się, stać na jednej nodze, robić przysiady i skłony, klaskać. Filomena nigdy się nie nudziła. Bawiła się zawsze z innymi małpkami, ale ponieważ była bardzo ciekawa świata, chciała znaleźć przyjaciela do zabawy wśród innych zwierząt.

Małpka wspięła się na wysokie drzewo, żeby lepiej widzieć z góry okolicę, a przy okazji zerwała i zjadła jednego banana, aby mieć energię do dalszej zabawy. Z góry wypatrzyła wylegującego się na skale tygrysa, którego widziała w tym samym miejscu wczoraj i przedwczoraj. Właściwie widziała go tam prawie zawsze. Zwierzęta w dżungli nazywały go często – tygrys „Leniuszek”, ponieważ jego główne zajęcia to jedzenie, leżenie i spanie. Filomena pomyślała sobie: *Hmm, na pewno tygrys „Leniuszek” jest bardzo samotny i potrzebuje przyjaciela, a przy okazji gimnastyki*, po czym popędziła w jego stronę i zapytała:

Małpa: *Cześć tygrysie! Jak masz na imię?*

Tygrys otworzył jedno oko i odpowiedział:

Tygrys: *Wiktor.*

Małpa: *A ja Filomena! Chciałam Cię zaprosić do wspólnej zabawy, co Ty na to?*

Tygrys: *Nie chce mi się wstawać przed świtem.*

Małpa: *Hmm, szkoda. No dobrze, to przyjdę później.*

Filomena poszła dalej wspinać się na drzewa i po jakimś czasie wróciła do tygrysa Wiktora:

Małpa: *Cześć!*

Tygrys: *Cześć!* – odpowiedział Wiktor od niechcenia.

Małpa: *Wyspateś się?*

Tygrys: *Właściwie... nie.*

Filomena tym razem nie odpuściła. Zauważyła, że gdy Wiktor śpi, zawsze ma przy sobie kość, którą między drzemkami obgryza, a jak to małpa, lubiła robić innym kawały. Zabrała Wiktorowi kość i zaczęła uciekać. Wtedy ten zerwał się ze skały i zaczął ją gonić, ile sił w nogach. Na początku był wściekły i było mu ciężko, ale potem nabrał tempa i zauważył, że bieganie sprawia mu nawet dużą przyjemność. Gonił Filomenę tak długo, aż ją złapał i triumfalnie krzyknął:

Tygrys: *Mam Cię! Gonimy się jeszcze raz?*

Małpa: *Już nie mam siły* – wysapała małpka.

Tygrys: *Ty nie masz siły? To fantastycznie!* – krzyknął wesóło zdziwiony tygrysek – *Teraz ja mogę Tobie pokazać coś miłego.*

Małpa: *Co takiego?*

Tygrys: *Odpoczynek. Patrz, kładziemy się wygodnie na skale, ziewamy, przeciągamy się, i zamykamy oczy. Postuchaj teraz, jak pięknie ptaki śpiewają.*

Małpka chyba pierwszy raz wytrzymała pół godziny bez ruchu.

Małpa: *To było bardzo przyjemne!* – stwierdziła Filomena – *Dziękuję tygrysku!*

Tygrys: *Nie ma za co.* – odpowiedział z uśmiechem tygrysek – *Podobał Ci się odpoczynek? Nabrałaś już sił na naszą zabawę?*

Małpa: *Tak!*

Tygrys: *To teraz... Ty spróbuj mnie złapać!*

Dydaktyzacja tekstu „O małpie Filomenie i leniwym tygrysie”

1. Powitanie (Zabawa z pedagogiki zabawy „Piłeczka”) – każdy po kolei wita się i przedstawia (zabiera głos osoba, która trzyma w ręku piłkę). Uczestnicy przekazują sobie piłkę i wypowiadają słowa na powitanie oraz imię osoby, od której ją otrzymali, a następnie imię osoby, do której ją rzucają – *Dzień dobry / cześć, Moritz / Anna / Pia* itd.

2. Wprowadzenie do tematu zajęć

Prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych – prezentacja i przypomnienie znanych już rzeczowników (lew, żyrafa, stoń, tygrys, goryl, zebra, gepard, krokodyl, wąż, nosorożec, papuga, małpa, drzewo, dżungla). Nauczyciel/ka przygotowuje karty z obrazkami zwierząt. Każde dziecko losuje obrazek i nazywa zwierzę, które jest na nim przedstawione. Uczniowie liczą chórem, ile jest zwierząt. Osoba prowadząca informuje dzieci, że brakuje jeszcze dwojga zwierząt.

Nauczyciel/ka odtwarza z płyty CD odgłosy brakujących zwierząt (małpy i tygrysa). Zadaniem dzieci jest odgadnąć, jakie to zwierzęta. Nauczyciel/ka mówi: *Mam dla Was niespodziankę, ale zanim wam ją pokażę, musicie coś zgadnąć: Czyje to odgłosy? Co to za zwierzę? MAŁPA/TYGRYS. Bravo! Świetnie sobie poradziliście z tą zagadką!*

Nauczyciel/ka pokazuje dzieciom obrazki tych dwojga zwierząt i informuje: *To jest małpa. Ona ma na imię Filomena. To jest tygrys. On ma na imię Wiktor. Dziś opowiem wam o nich bajkę.*

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja). Nauczyciel/ka opowiada i wizualizuje bajkę. Uczniowie muszą być uważni, ponieważ, gdy w bajce pojawiają się zwierzęta, dzieci muszą podnieść do góry obrazek zwierzęcia, o którym jest mowa.

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści opowiadania – utrwalenie czasowników i wyrażeń (skakać, biegać, chodzić, wspinać się, jeść, tańczyć, rozciągać się, stać na jednej nodze, robić przysiady, robić skłony, klaskać, spać, odpoczywać, gonić). Pokazywanie i nazywanie przez nauczyciela/nauczycielkę różnych czynności, naśladowanie przez uczniów ruchów nauczyciela/nauczycielki i powtarzanie nowo poznanych czasowników i wyrażeń.

✓ Piosenka „Małpa Filomena”

<i>Małpa Filomena</i>	}	wszyscy poruszają się krokiem dostawnym w prawo, w lewo z klaskaniem na 2 i 4
<i>w Afryce mieszkała.</i>		
<i>Małpa Filomena</i>		
<i>wszystko robić chciała.</i>		
<i>Skakata, skakata,</i>		skoki dookoła własnej osi
<i>wciąż się wyginała,</i>		wyginanie ciała w przód i w tył
<i>na drzewo wchodziła,</i>		drabinka z dłoni
<i>patrzcie, co robiła.</i>		wskazywanie palcem

Tekst piosenki nieznacznie zmieniony. Źródło: Jendryka A., Kaczmarczyk A., Wojtkowiak M., 2012, *Małuchy rosną nie tylko wiosną. Piosenki i zabawy muzyczne wspierające rozwój dzieci w przedszkolu* (CD), Lublin

Osoba prowadząca wybiera „małpę Filomenę”, która jest w środku i pokazuje ruch/czynność, grupa naśladuje.

✓ Zabawa prawda/fałsz – na tablicy umieszczone są napisy: po jednej stronie „PRAWDA”, a po drugiej stronie „FAŁSZ”. Nauczyciel/ka czyta zdania dotyczące opowiadania, a dzieci ustalają, czy to zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe.

<i>Tygrys lubił spać.</i>	(PRAWDA)
<i>Małpa nie lubiła skakać.</i>	(FAŁSZ)
<i>Małpa polubiła dzięki tygrysowi spanie.</i>	(PRAWDA)
<i>Tygrys polubił bieganie.</i>	(PRAWDA)
<i>Tygrys i Filomena nie mieszkali w dżungli.</i>	(FAŁSZ)
<i>Małpa Filomena i tygrys Wiktor mieszkali w Afryce.</i>	(PRAWDA)
<i>Małpie nic się nie chciało.</i>	(FAŁSZ)
<i>Wiktor i Filomena zostali przyjaciółmi.</i>	(PRAWDA)

6. Podsumowanie – A ty co potrafisz robić najlepiej?

✓ **Karta pracy (Zał.1)** – każdy uczeń otrzymuje kartę pracy, na której umieszczone są obrazki różnych czynności, tj.: bieganie, wspinanie się, skakanie, spanie, tańczenie, stanie na jednej nodze, itd. Dzieci przyporządkowują wyrazy do odpowiednich obrazków (przyklejają karteczki z wyrazami pod odpowiednimi obrazkami). Następnie zakreślają, które z czynności wykonują najlepiej. Chętne dzieci mogą opowiedzieć całej klasie, co potrafią najlepiej, np.: Najlepiej potrafię biegać / skakać / stać na jednej nodze itd.

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Baszta Siedmiu Płaszczy

W Szczecinie znajduje się Zamek Książąt Pomorskich, na którym przed wieloma laty rządził książę Bogusław X. Pewnego dnia książę chciał wyjechać na tydzień w podróż do Ziemi Świętej i do tego potrzebował siedmiu płaszczy, aby każdego dnia dobrze wyglądać. Dlatego kupił on najpiękniejsze i najdroższe materiały, a potem poszedł do swojego zaprzyjaźnionego krawca i powiedział:

Książę: *Drogi przyjacielu! Życzę sobie, żebyś uszył dla mnie 7 płaszczy na 7 dni, na poniedziałek – czerwony, na wtorek – zielony, na środę – żółty, na czwartek – niebieski, na piątek – fioletowy, na sobotę – brązowy, a na niedzielę – pomarańczowy. Tutaj jest drogocenny materiał. Za miesiąc musi być wszystko gotowe.*

Krawiec: *Tak jest Wasza Wysokość. Od razu zabieram się do pracy.*

Książę: *Bardzo mnie to cieszy.*

Książę poszedł zadowolony do swojej komnaty, a krawiec ciężko pracował w pracowni. Tymczasem żona krawca przyszła do niego w odwiedzin i gdy zobaczyła ten piękny, lśniący materiał, powiedziała:

Żona krawca: *Och! Mój skarbie, co to za piękny materiał? Czy mógłbyś mi uszyć z kawałka tej cudownej tkaniny sukienkę? Zależy Ci przecież na tym, abym pięknie wyglądała, czyż nie?*

Krawiec: *Hmm... Kochanie, nie powinienem tego robić. To należy do księcia. Dla mnie zawsze jesteś piękna!*

Żona krawca: *Proszę, proszę! Przecież mnie kochasz, prawda?*

Krawiec: *Oczywiście, że Cię kocham, ale nie powinienem tego robić.*

Żona krawca: *Książę nawet nie zauważył! Jestem tego pewna.*

Krawiec: *No dobrze, uszyję jedną sukienkę dla Ciebie.*

Żona krawca: *Ach! Dziękuję! Dziękuję! Jesteś najlepszy! Kocham Cię!*

Krawiec uszył więc siedem płaszczy dla księcia Bogusława X i sukienkę dla swojej żony. Oboje byli bardzo zadowoleni z uszytych rzeczy, ale książę Bogusław nie wiedział, że żona krawca ma nową sukienkę z jego drogocennych materiałów. Kiedy książę wyjechał w podróż do Ziemi Świętej, żona krawca nie wytrzymała i zaprezentowała się w sukience na dworze królewskim. Wszyscy byli zachwyceni, ale jeden ze sług księcia rozpoznał materiał, z którego była uszyta i doniósł o wszystkim księciu, gdy ten wrócił z podróży. Książę zrobił się czerwony ze złości i od razu poszedł do krawca.

Książę: *Słyszałem, że zabrałeś kawałek mojego materiału bez pytania. Ufałem ci bardzo, jesteś moim najlepszym krawcem, ale teraz jestem tak rozczarowany, że nie pozostaje mi nic innego, jak Cię ukarać. Od teraz zamieszkas w baszcie pod zamkiem i tam będziesz szył dla mnie szaty do końca swojego życia w zamknięciu.*

Krawiec: *Przepraszam Wasza Wysokość. Uległem urokowi żony. Bardzo mi przykro, nie chciałem zawieść Waszej Wysokości.*

Książę mimo przeprosin krawca, nie odwołał kary. Od tego czasu baszta, w której więziony był krawiec, zwana jest Basztą Siedmiu Płaszczy.

Historyjka opracowana na podstawie legendy dostępnej na stronie: <https://kurzelinks.de/bcer>

Dydaktyzacja tekstu „Baszta Siedmiu Płasczy”

1. Powitanie piosenką „Głowa, ramiona” – pios powitalny (na melodię „Siekiera, motyka”). Śpiewamy i pokazujemy coraz szybciej.

<i>Dziś zajęcia fajna sprawa,</i>	<i>Głowa, ramiona,</i>
<i>dla nas wszystkich to zabawa,</i>	<i>kolana, pięty / 3 x</i>
<i>ręce w górę, w przód i w bok,</i>	<i>głowa, ramiona,</i>
<i>skłon do przodu,</i>	<i>kolana, pięty</i>
<i>przysiad, hop!</i>	<i>oczy, uszy, usta, nos.</i>

Tekst piosenki nieznacznie zmieniony. Źródło: Bogdanowicz M., 2010, *W co się bawić z dziećmi? Piosenki i zabawy wspomagające rozwój dziecka*, Gdańsk, 66

2. Wprowadzenie do tematu zajęć

Prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych – nazw dni tygodnia (przypomnienie i wspólne śpiewanie piosenki „Dni tygodnia”).

Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek i sobota,
A potem niedziela, a potem niedziela!
Dni tygodnia dobrze znamy, bardzo ładnie je śpiewamy!
To nas rozwesela, to nas rozwesela!

Źródło: Barańska M., 2013, *Kłaśnij, tupnij, raz i dwa! Zabawy ze śpiewem*, Gdańsk, 76

Nauczyciel/ka przyczepia na tablicy cyfry od 1 do 7, a obok cyfr w fat szywej kolejności przyczepia nazwy dni tygodnia. Zadan iem dzieci jest znalezienie błędów i uporządkowanie dni tygodnia w odpowiedniej kolejności.

Prezentacja i utrwalenie nazw kolorów – nauczyciel/ka rozdaje dzieciom kolorowe paski. Zadaniem dzieci jest ułożenie kolorowej drabiny z pasków, zgodnie z instrukcją nauczyciela. Osoba prowadząca wywołuje poszczególne kolory. Dziecko, które posiada pasek w wymienionym kolorze, uклада go jako kolejny „szczebel” drabiny.

Prezentacja bohaterów opowiadania oraz miejsca wydarzeń – nauczyciel/ka informuje dzieci, że za chwilę opowie legendę, która wydarzyła się w mieście o nazwie Szczecin na Zamku Książąt Pomorskich (zdjęcie zamku) oraz w baszcie przy zamku (zdjęcie). Następnie przedstawia bohaterów za pomocą pacynek.

Nauczyciel/ka: *Jak myślicie, kto to jest? Zobaczcie, ma koronę.* (prezentacja pacynki księcia)

Dzieci: *Der Prinz!*

Nauczyciel/ka: *Świetnie! To jest książę. A kto to może być? Ma igłę i nitkę.* (prezentacja pacynki krawca)

Dzieci: *Der Schneider!*

Nauczyciel/ka: *Tak, to jest krawiec. Zobaczcie! To jest pani, która kocha krawca. Kto to jest?* (prezentacja pacynki żony krawca trzymającej krawca za rękę)

Dzieci: *Seine Frau.*

Nauczyciel/ka: *Bardzo dobrze! To jest żona krawca. Postuchajcie legendy.*

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania „Baszta Siedmiu Płasczy” – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków oraz pacynki do odgrywania scenek we fragmentach, w których są dialogi).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie elementów językowych opowiadania – utrwalenie rzeczowników (krawiec, książę, żona, płaszcz/płaszczce, zamek, baszta, materiał, sukienka). Nauczyciel/ka prezentuje uczniom nowe słówka za pomocą kart obrazkowych. Nazywa poszczególne obrazki, a dzieci powtarzają i sylabizują razem z nauczycielem usłyszane słowa: kra-wiec, książ-ę, żo-na itd. (podczas sylabizowania, dzieci „wyklaskują” słowa).

6. Utrwalenie zwrotów – kocham cię, mój skarbie, dziękuję, proszę, przepraszam, bardzo mi przykro, Wasza Wysokość. Technika demonstracji: nauczyciel/ka wizualizuje ww. zwroty za pomocą pacynek, a potem chętne dzieci wizualizują scenki w parach, np.:

- „kocham Cię” – pacynka „żony krawca” przytula i daje buziaka pacynce „krawca” oraz wyznaje swoje uczucia;
- „proszę”, „dziękuję” – pacynka „krawca” daje pacynce „księcia” dowolny przedmiot i mówi „proszę”, a książę odpowiada „dziękuję”.

7. Utrwalenie treści opowiadania

✓ **Karta pracy (Zał.2)** – Jaki kolor płaszcza miał książę Bogusław X w danym dniu? Kolorowanie płaszcza odpowiednim kolorem i połączenie z właściwym wyrazem.

8. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

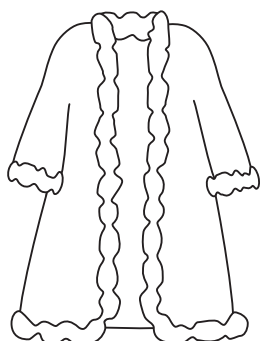
PROPOZYCJA: Kolejne zajęcia można zacząć od opowiadania interaktywnego legendy o „Baszcie Siedmiu Płaszczy”. Po utrwaleniu treści, można wprowadzić słownictwo dotyczące części garderoby: „Co szyje krawiec?”.

Karta pracy

(Zał. 2)

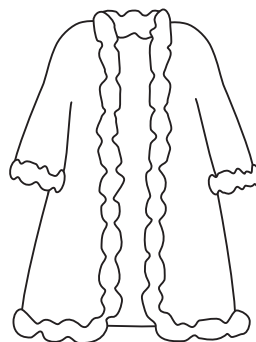
Jaki kolor płaszcz miał książę Bogusław X tego dnia? Pokoloruj płaszcz odpowiednim kolorem i połącz z właściwym wyrazem.

FIOLETOWY ●

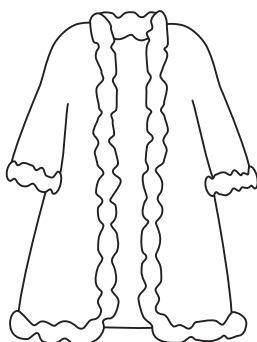
ŻÓŁTY ●

● PONIEDZIAŁEK

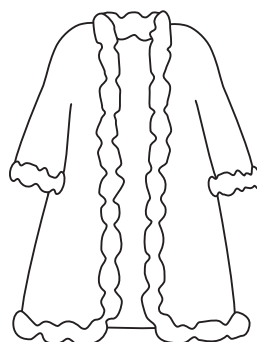
● WTOREK

CZERWONY ●

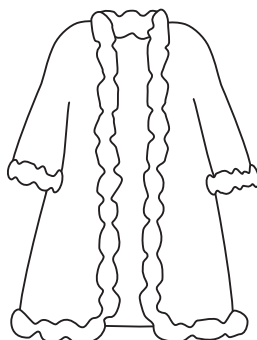
● ŚRODA

ZIELONY ●

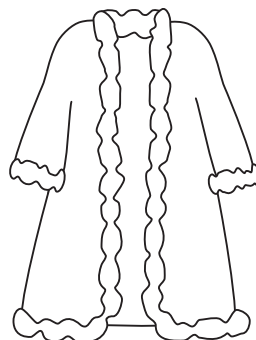
● CZWARTEK

POMARAŃCZOWY ●

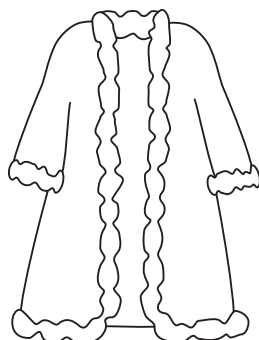
● PIĄTEK

NIEBIESKI ●

● SOBOTA

BRĄZOWY ●

● NIEDZIELA

Mała Chmurka

To jest Mała Chmurka, która żyje w niebie chmur deszczowych. Pomimo, że jest chmurą deszczową, nie lubi być mokra. Dlatego Mała Chmurka zawsze trzyma nad sobą duży zielony parasol. Nagle z chmur deszczowych zaczyna padać deszcz. Tak mocno, że parasol Małej Chmurki daleko odfrunął. Mała Chmurka jest smutna i całkiem mokra. Mama wyciera ją szybko do sucha, ponieważ wie, że Mała Chmurka nie lubi deszczu. Bardzo ją martwi, co wyrośnie z Małej Chmurki. Nauczycielka w szkole, pani Mądra Chmura, prowadzi wykład, że są również chmury pięknej pogody, które wyglądają jak owieczki i płyną po niebie tylko przy pięknej pogodzie. Mała Chmurka cieszy się: *Teraz wiem, czym chcę być – chmurką pięknej pogody!* Jej przyjaciel Kumolino opowiada jej, jak dostać się na ziemię, do chmur pięknej pogody. Mała Chmurka musi płynąć po niebie poniżej granicy chmur. To jest dla takiej małej chmurki bardzo niebezpieczne. Pomimo tego Mała Chmurka frunie do ziemi i do chmur pięknej pogody. Po drodze spotyka duży samolot, który okręca nią w powietrzu. Teraz już nie wie, gdzie jest góra, a gdzie dół. Na szczęście samolot przelatuje i Mała Chmurka płynie w kierunku ziemi. Wreszcie Mała Chmurka widzi ziemię: *Jak tu jest pięknie! Domy, ulice, auta, drzewa, ludzie, a nawet pies. Wszystko jest piękne i kolorowe!* Mała Chmurka jest szczęśliwa, jak nigdy. Mała Chmurka podziwia ziemię, ale chce zmienić się wreszcie w chmurkę pięknej pogody. *Na naszym niebie nie ma miejsca dla chmury deszczowej!* – stwierdza jedna z chmur pięknej pogody. Mała Chmurka jest bardzo smutna. Nagle Mała Chmurka zauważa pożar: *Ojej! Pali się!* – i prosi o pomoc chmury pięknej pogody. – *Z nas wszystkich musi padać deszcz, żeby ugasić ogień!* – mówi Mała Chmurka. Chmury pięknej pogody zgadzają się, żeby pomóc, chociaż jeszcze nigdy nie padał z nich deszcz. Lecą wszystkie do stawu i odważnie wskakują do wody. Wszystkie chmury są teraz bardzo mokre. Wyciskają z siebie krople deszczu. Chmurom udaje się ugasić pożar. Wszyscy cieszą się i biją brawo. Chmury pięknej pogody są dumne, że potrafią teraz robić deszcz. Jako podziękowanie pozwalają Małej Chmurce być od tej chwili chmurką pięknej pogody. Mała Chmurka jest szczęśliwa.

Historyjka zainspirowana opowiadaniem: Lahnstein P., 2016, *Die kleine Wolke*, Dornburg

Dydaktyzacja tekstu „Mała Chmurka”

1. Powitanie

Nauczyciel/ka mówi: *Kiedy dzieci się witają, ...*

Dzieci odpowiadają: *... na „dzień dobry” - „Cześć!” - witają.*

✓ **Zabawa na powitanie „Ludzie do ludzi”** – dzieci stoją ustawione parami na obwodzie koła, nauczyciel/ka (nie ma pary) prowadzi zabawę. Podaje polecenia do wykonania, np. „ręce do rąk”, stopy do stóp, plecy do pleców, łokcie do kolan (dzieci za każdym razem stykają się innymi częściami ciała). Na polecenie „ludzie do ludzi” każdy znajduje sobie nowego partnera. Jeśli reguły zabawy są już dobrze opanowane przez dzieci, nauczyciel/ka również może włączyć się do zabawy. Dziecko, które pozostało bez pary, prowadzi dalej zabawę. W tej zabawie ważne jest, by po 2–3 poleceniach zawsze pojawiało się hasło „ludzie do ludzi”. Pozwala to na zachowanie odpowiedniej dynamiki zabawy. Wówczas jak najwięcej dzieci będzie się mogło znaleźć w roli prowadzącego.

2. Wprowadzenie do tematu zajęć

Prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażań kluczowych – prezentacja i utrwalenie rzeczownika „parasol”.

✓ **Zabawa „Kto ma parasol?”** – przed przystąpieniem do zabawy, nauczyciel pokazuje dzieciom obrazek, na którym jest zielony parasol. Dzieci siedzą w kole i zamykają oczy. Nauczyciel/ka daje jednemu z uczniów maty obrazek z zielonym parasolem. Dziecko, które otrzymało obrazek, musi go schować (np. do kieszeni), aby inne dzieci nie widziały, kto ma „parasol”.

Nauczyciel/ka: *Zgubiłem/am parasol. Znalazł/a go... (imię)*

Dziecko: *Ja nie mam parasola. Ma go... (imię) itd.*

Zabawa kończy się, gdy parasol (obrazek) zostanie znaleziony.

Prezentacja i utrwalenie rzeczowników – niebo, ziemia, woda, ogień. Osoba prowadząca prezentuje i nazywa obrazki, a następnie rozmieszcza je w różnych miejscach na sali. Dzieci swobodnie poruszają się po sali w rytm muzyki. Kiedy następuje przerwa w muzyce nauczyciel/ka rzuca hasło, np. „Ogień!”. W tym czasie dzieci muszą jak najszybciej podbiec do odpowiedniego obrazka.

Prezentacja i utrwalenie rzeczowników – góra, dół – **oraz wyrażań** – chmury deszczowe, piękna pogoda.

✓ **Zabawa z chustą animacyjną** – uczestnicy trzymają chustę za uchwyty i wachlują chustą powoli w górę i w dół, wypowiadając przy tym głośno: „Góra!”, „Dół!” Na hasło nauczyciela/nauczycielki „Chmury deszczowe” dzieci chowają się pod chustą (pod parasolem). Na hasło nauczyciela/nauczycielki „Piękna pogoda” dzieci stają na chuście.

Prezentacja głównej bohaterki opowiadania, Małej Chmurki – wizualizacja za pomocą obrazka. Nauczyciel/ka informuje uczniów, że zaraz usłyszą opowiadanie o Małej Chmurce.

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści opowiadania/elementów językowych opowiadania – utrwalenie rzeczowników występujących w opowiadaniu (domy, ulice, auta, drzewa, ludzie, pies, staw). Nauczyciel/ka pyta uczniów: *Co Mała Chmurka zobaczyła na ziemi?*

6. Reagowanie na przekaz werbalny – dzieci tańczą do muzyki. Na szyi mają przywieszzone emblematy przedstawiające, co Mała Chmurka widziała na ziemi. Kiedy następuje przerwa w muzyce dzieci zatrzymują się. Nauczyciel/ka wypowiada dany wyraz, np. „domy”, „auta” itd., a dziecko, które posiada odpowiedni emblemat, obraca się wokół własnej osi.

7. Utrwalenie treści opowiadania – nauczyciel/ka zawiesza na tablicy obrazki Małej Chmurki, gdy była smutna oraz gdy była szczęśliwa. Każde dziecko otrzymuje obrazek przedstawiający jedną z przygód Małej Chmurki i przyporządkowuje go do odpowiedniej emocji (smutna lub szczęśliwa chmurka).

8. Rozszerzenie słownictwa – zjawiska pogodowe (pada deszcz, burza, wieje wiatr, pada śnieg, świeci słońce, chmury).

✓ **Karta pracy (Załącznik 3)** – Jaka jest za oknem pogoda? Uczniowie kolorują obrazki ilustrujące pogodę. Nazywają wraz z nauczycielem/nauczycielką pokolorowane obrazki. Odcinają pasek z pogodą wzdłuż przerywanych linii i przekładają pasek tak, aby mógł wskazywać wybraną pogodę. Na koniec uczniowie mogą pracować w parach i rozmawiać, jaka jest u nich za oknem pogoda, przesuwając wybrany obrazek w ramce.

9. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

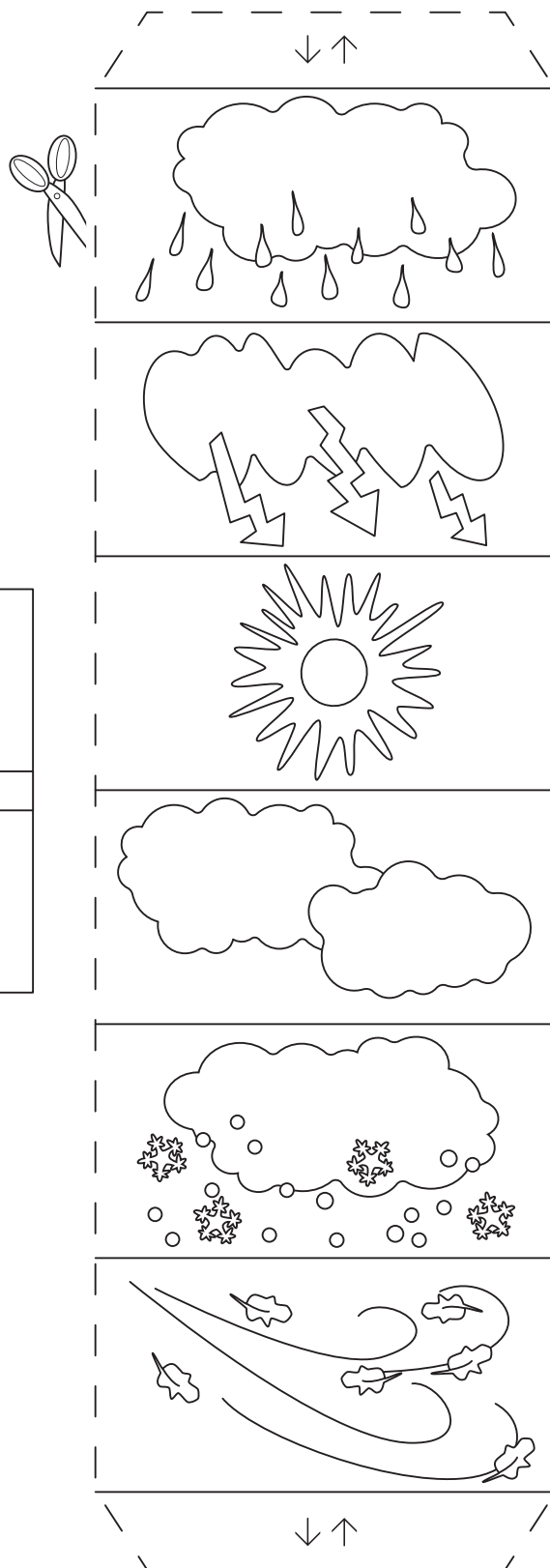
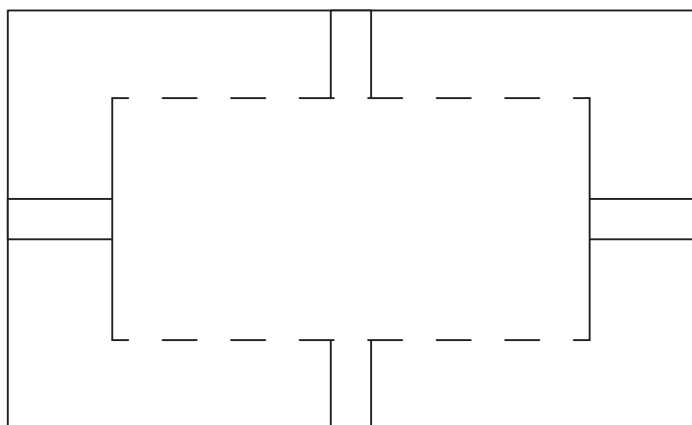
Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Karta pracy

(ZaŁ. 3)

Pokoloruj okno i obrazki ilustrujące pogodę. Spróbuj nazwać pokolorowane obrazki. Odetnij w całości pasek znajdujący się po prawej stronie, wzdłuż przerywanych linii. Poproś kogoś starszego, aby naciął linie w okienku i przełożył pasek tak, aby mógł wskazywać pogodę.

Kłótnia pór roku

Pan Rok ma cztery córki. Piękne, lecz całkiem różne. Bywało to przyczyną częstych kłótni. W pewien piękny poranek, pokłóciły się cztery pory roku, która z nich jest najważniejsza, która królową zostanie. Pierwsza przemówiła wiosna:

Wiosna: *Jestem zielona i radosna. Ze mną życie się zaczyna. Nie to, co ta mroźna zima. Budzę pąki, daję kwiaty i przyjemniej jest niż latem. Czyż nie jestem najpiękniejsza?*

Pokiwało głową lato:

Lato: *A ja na to jak na lato. Zanim się tu zazielenisz, wiele błota jest na ziemi.*

Zimno, deszczu wiele – to wszystko wiosną się dzieje. Są i burze i roztopy. Latem wszystko jest inaczej – ja na świecie więcej znaczę. Dam jeść wszystkim, to ma rola, bo bogato w lasach, polach. Truskawki, jagody, maliny – samo zdrowie, witaminy. Wszyscy mnie bardzo kochają, bo dzięki mnie słońce i czas na odpoczynek mają.

Jesień: *Jak nie upał, to znów susza. Nie ma to jak sad jesienią: wszystkie jabłka się rumienia; gruszki, śliwki drzewa zdobią. Pełne warzyw są ogrody, zanim przyjdą późne chłody. Liście barwy swe zmieniają. Dzieci kasztany i żółędzie zbierają, kolorowy świat jest cały.*

Zima: *Jaki tam świat kolorowy? Dużo błota, dużo wody. Brudno robi się, ponuro – brzydkie niebo z ciemną chmurą. No a zimą czysto, biało, ziemia ma kołderkę własną.*

Śpią rośliny i zwierzęta, jest wesoło, idą święta.

Wiosna: *Zima – pora doskonała? Lodem skuta ziemia cała. Twardo, zimno, zawierucha, pada śnieg – nie wychodź bez kożucha. Wiosną można zdjąć czapeczkę i zamienić na chusteczkę.*

I tak długo kłótnia trwała. Każda pora rację miała.

Rok: *Taki dzisiaj piękny dzionek. Już nie kłóćcie się, szalone! Każda z was jest potrzebna i wspaniała. W roku musicie razem działać!*

Historyjka opracowana na podstawie tekstu z podręcznika dla nauczycieli
Klimatolubne przedszkolaki dostępnego na stronie: <https://kurzelinks.de/ghyo>

Dydaktyzacja tekstu „Kłótnia pór roku”

1. Powitanie piosenką „Głowa, ramiona” – piosenka powitalna (na melodię „Siekiera, motyka”). Śpiewamy i pokazujemy coraz szybciej.

<i>Język polski fajna sprawa,</i>	Głowa, ramiona,
<i>dla nas wszystkich to zabawa,</i>	kolana, pięty, / 3 razy
<i>ręce w górę, w przód i w bok,</i>	głowa, ramiona,
<i>skłon do przodu,</i>	kolana, pięty,
<i>przysiad, hop!</i>	oczy, uszy, usta, nos.

Tekst piosenki nieznacznie zmieniony. Źródło: Bogdanowicz M., 2010, *W co się bawić z dziećmi? Piosenki i zabawy wspomagające rozwój dziecka*, Gdańsk, 66

2. Wprowadzenie do tematu zajęć

Prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych (rok, nazwy pór roku). Nauczyciel/ka zapisuje na tablicy bieżący rok i pyta dzieci: *Co to jest?* Dzieci próbują odgadnąć (mogą odpowiedzieć w swoim ojczystym języku).

Dzieci: *Jahr (np. 2019)*

Nauczyciel/ka: *Bardzo dobrze, to jest rok 2019.*

Nauczyciel/ka prezentuje dzieciom napis „rok”. Przed napisem „rok” zapisuje liczbę „1” i mówi uczniom: *Jeden rok ma cztery pory roku*. Nauczyciel/ka przypina na tablicy sylwetki przedstawiające rok i pory roku (nazywa każdą z pór roku).

✓ **Zabawa ze śpiewem „Cztery pory roku”** – dzieci stoją na obwodzie koła. Nauczyciel/ka wskazując kolejne osoby, nazywa je: zima, wiosna, lato, jesień, zima, wiosna, lato itd. Każde dziecko musi zapamiętać, kim jest w zabawie. W kole stoi Pan Rok.

Wersy 1-4 – dzieci podają sobie ręce i rytmicznie poruszają się po obwodzie koła.

Wers 5 – dzieci zatrzymują się. Pan Rok głośno wykrzykuje nazwę pory roku, np. „Zima! Zima!” Wszystkie dzieci będące zimą wbiegają do koła i przez chwilę naśladują czynności związane z tą porą roku, np. rzucają śnieżkami. Na znak prowadzącego wracają na swoje miejsca w kole.

Zima, wiosna, lato, jesień.

Co ta zima nam przyniesie?

Będzie słonko i wiaterek.

Lepiej zawsze mieć sweterek.

Zima! Zima!

Źródło: Barańska M., 2013, *Kłaśnij, tupnij, raz i dwa! Zabawy ze śpiewem*, Gdańsk, 90

Przy kolejnych powtórzeniach piosenki należy zmienić w 2. i 5. wersie nazwę pory roku na kolejną.

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków). Osoba prowadząca czyta i wizualizuje treść opowiadania fragmentami. Po każdym fragmencie odbywa się zabawa: **„Co ze sobą przynosi wiosna / lato / jesień / zima?”** Nauczyciel/ka ustawia 4 kosze wypełnione obrazkami przedstawiającymi różne zjawiska lub cechy danej pory roku, o których jest mowa w opowiadaniu. Dodatkowo osoba prowadząca umieszcza na tablicy – pod każdą z sylwet pór roku – wesołą i smutną minę. Każdy kosz podpisany jest odpowiadającą mu porą roku. Zadaniem dzieci jest wylosowanie obrazka z odpowiedniego kosza i umieszczenie go na tablicy pod jedną z pór roku i przy właściwej „buźce”, np.:

WIOSNA

zielona
pąki
kwiaty

bloto
zimno
deszcz
burze
roztopy

} podpisane obrazki

4. Zapoznanie dzieci z wyrażeniem „kłócić się” – pory roku (4 siostry) kłóciły się. Każda mówiła o sobie samej dobrze, a o innych źle, co ukazują smutne i wesołe miny.

5. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

6. Utrwalenie treści opowiadania – nauka i utrwalenie nowego słownictwa (bloto, woda, ciemna chmura, rośliny, zwierzęta, niebo, lód, zimno, ciepło, gorąco, pada śnieg, biały, kotłowa, kożuch, czapka, chusta, królowa, kłócić się, pąki, kwiaty,

zielony, deszcz, burza, sad, jabłka, gruszki, śliwki, drzewa, warzywa, liście, kasztany, żołądź, truskawki, jagody, maliny, witaminy, słońce).

✓ **Nauka piosenki** „Mija czas” (Załącznik 4.)

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Żegnamy wszystkich bardzo wesóło! Na „do widzenia” – macha całe koło!*

„Mija czas”

REF.: Mija czas, mija czas.

Czasem dziwi nas. / bis

1. Wiosna bardzo jest radosna.

REF.: Mija czas...

1. Wiosna bardzo jest radosna.
2. Lato jest gorące za to.

REF.: Mija czas...

1. Wiosna bardzo jest radosna.
2. Lato jest gorące za to.
3. Jesień wicher nam przyniesie.

REF.: Mija czas...

1. Wiosna bardzo jest radosna.
2. Lato jest gorące za to.
3. Jesień wicher nam przyniesie.
4. Zima kule śniegu trzyma.

REF.: Mija czas, mija czas.

Czasem dziwi nas. / bis

Źródło: Jendryka A., Kaczmarczyk A., Wojtkowiak M., 2012,
Maluchy rosną nie tylko wiosną. Piosenki i zabawy muzyczne wspierające rozwój dzieci w przedszkolu (CD), Lublin

Układ ruchowy w kole:

refren – dzieci idą w kole

wiosna – radosne podskoki

lato – ocieranie czoła w upale

jesień – podmuchy wiatru

zima – lepienie kul śniegowych

Rzepka

Do przeprowadzenia zajęć potrzebny jest fragment wiersza J. Tuwima pt. „Rzepka”. Tekst ten można znaleźć m.in. na stronie internetowej: <http://wierszykidladzieci.pl/tuwim/rzepka.php>. Na potrzeby lekcji należy pominąć występujące w oryginalnym tekście postaci: kurkę, gąskę, bociana, żabkę oraz kawkę.

Dydaktyzacja tekstu „Rzepka”

1. Powitanie

Uczestnicy siedzą w kole i odliczają, zapamiętując swój numer. Prowadzący wywołuje dwa numery. Wywołane osoby wchodzi do środka i muszą powiedzieć sobie nawzajem „Cześć” lub „Dzień dobry”.

2. Wprowadzenie do tematu zajęć – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych.

Prezentacja i utrwalenie rzeczowników dziadek, babcia – nauczyciel/ka przygotowuje sylwety babci i dziadka. Każdy z obrazków jest pocięty na 3 części (forma prostej układanki). Zanim dzieci dowiedzą się, co przedstawiają obrazki, muszą je najpierw ułożyć. Po ułożeniu obrazków dzieci odgadują, że sylwety na nich przedstawione to babcia i dziadek.

Dzieci: *Hier ist Oma und hier ist Opa.*

Nauczyciel/ka: *Tak, tutaj jest babcia, a tutaj jest dziadek.*

Prezentacja oraz utrwalenie rzeczowników chleb/chlebek, wnuk/wnuczek, szczeniak/szczeniaczek, kot/kotek, rzepa/rzepka – nauczyciel/ka przypina do tablicy obrazki w dużym formacie, natomiast w koszyku ma schowane obrazki w małym formacie. Chętne dzieci podchodzą kolejno do tablicy, losują z koszyka mały obrazek i przyporządkowują go odpowiednio do pary do dużego obrazka, poznając w ten sposób zdrobnienia, np.:

duży CHLEB, mały CHLEBEK

duża RZEPA, mała RZEPKA

Następnie osoba prowadząca pokazuje uczniom worek, w którym coś jest ukryte. Każde dziecko dotyka ukrytego przedmiotu, nie podglądając i próbuje rozpoznać po kształcie, co to jest. Nauczyciel/ka informuje, że przedmiot, który jest ukryty w worku znajduje się również na tablicy i pyta: *Który z przedmiotów umieszczonych na tablicy znajduje się w worku?* Jeżeli dzieci nie potrafią nazwać tego przedmiotu po polsku, mogą go wskazać. Nauczyciel/ka wyciąga przedmiot z worka i demonstruje uczniom RZEPKĘ. Nauczyciel/ka mówi: *To jest RZEPKA z ogrodu dziadka.* Nauczyciel/ka pokazuje obrazek ogrodu, w którym jest dziadek sadzący rzepkę i informuje uczniów, że za chwilę opowie im historię o rzepce.

3. Narracja oraz inscenizacja wiersza „Rzepka” – wizualizacja treści wiersza (seria obrazków, sylwety postaci, gestykulacja, mimika).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia wiersza – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści wiersza

✓ **Zabawa ruchowa „Rzepka”** – nauczyciel/ka dzieli uczniów na dwie grupy. Jedna grupa to „rzepka”, a druga – „rodzina dziadka”. Dzieci odgrywają akcję wiersza przeciągając linę. Po pewnym czasie grupy mogą się zamienić rolami.

Utrwalenie czasowników (schrupać, zawołać, chodzić, ciągnąć, łapać, przybiegać, szczekać, upaść, przylecieć) – przyporządkowywanie wyrazów do obrazków. Osoba prowadząca przypina do tablicy wyrazy (czasowniki) występujące w tekście oraz dołącza do nich obrazki, ale w złej kolejności. Zadaniem dzieci jest przyporządkowanie wyrazów do odpowiednich obrazków.

✓ **Gra „Kalambury”** – jedno z dzieci podchodzi do osoby prowadzącej. Nauczyciel/ka pokazuje uczniowi karteczkę, na której zapisana jest czynność. Uczeń pokazuje lub maluje tę czynność, a inne dzieci zgadują, o jaką czynność chodzi, utrwalając w ten sposób słownictwo.

Słownictwo do utrwalenia: SCHRUPAĆ, ZAWOŁAĆ, CHODZIĆ, CIĄGNAĆ, ŁAPAĆ, PRZYBIEGAĆ, SZCZEKAĆ, UPAŚĆ, PRZYLECIEĆ

✓ **Zabawa z kopertami** – dzieci odnajdują kopertę oznaczoną swoim imieniem. Nauczyciel/ka czyta jeszcze raz wiersz „Rzepka”, a dzieci w tym czasie wyciągają zawartość koperty – postaci z wiersza, które kolorują i nakleją według zapamiętanej kolejności.

✓ Galeria wykonanych prac

6. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Dom niedźwiedzi

To jest mała dziewczynka. Pewnego razu mała dziewczynka poszła na spacer do lasu. Gdy weszła do lasu, znalazła tam mały domek, w którym drzwi były otwarte. Dziewczynka weszła do środka, ale nikogo tam nie było. Na stole stały trzy talerze z zupą – duży talerz, średni talerz i mały talerz. Obok leżały trzy łyżki – duża łyżka, średnia łyżka i całkiem mała łyżka. Dziewczynka wzięła dużą łyżkę i skosztowała zupy z dużego talerza. Ta zupa była za gorąca! Potem wzięła średnią łyżkę i skosztowała zupy ze średniego talerza. Ta zupa była za zimna. Dziewczynka wzięła średnią łyżkę i skosztowała zupy z małego talerza. Ta zupa nie była ani za gorąca, ani za zimna. Smakowała bardzo dobrze. Mała dziewczynka chciała usiąść i od razu wszystko zjeść, ponieważ była głodna. W domu stały trzy krzesła – duże krzesło, średnie krzesło i całkiem małe krzesło. Dziewczynka usiadła na dużym krześle, ale było ono za wysokie. Potem usiadła na średnim krześle, ale było niewygodne. Na koniec usiadła na małym krześle, które było dobre. Dziewczynka zjadła całą zupę z małego talerza. Gdy znowu wstała, krzesło upadło na podłogę i połamało się. Dziewczynka poszła do pokoju obok. Tam stały trzy łóżka – duże łóżko, średnie łóżko i całkiem małe łóżko. Dziewczynka była już trochę zmęczona i chciała się położyć. Położyła się na dużym łóżku, ale było za twarde! Położyła się na średnim łóżku, ale było za miękkie. Na koniec położyła się na całkiem małym łóżku, które było dobre. Dziewczynka zasnęła. Trzy niedźwiedzie wróciły do domu – duży niedźwiedź, średni niedźwiedź i mały niedźwiedź. Od razu zauważyły, że coś jest nie w porządku.

Duży niedźwiedź: *Kto siedział na moim krześle?* – zawołał duży niedźwiedź.

Średni niedźwiedź: *Kto siedział na moim krześle?* – zawołał średni niedźwiedź.

Mały niedźwiedź: *A kto siedział na moim krześle i całkiem je połamał?* – zawołał mały niedźwiedź.

Duży niedźwiedź: *Kto próbował zupy z mojego talerza?* – zawołał duży niedźwiedź.

Średni niedźwiedź: *Kto próbował zupy z mojego talerza?* – zawołał średni niedźwiedź.

Mały niedźwiedź: *A kto próbował zupy z mojego talerza i wszystko zjadł?* – zawołał całkiem mały niedźwiedź.

Potem niedźwiedzie zajrzały do sypialni. Dziewczynka jeszcze twardo spała.

Duży niedźwiedź: *Kto spał w moim łóżku?* – krzyknął głośno duży niedźwiedź.

Średni niedźwiedź: *Kto spał w moim łóżku?* – krzyknął głośno średni niedźwiedź.

Mały niedźwiedź: *A kto spał w moim łóżku i śpi do tej pory?* – powiedział cicho mały niedźwiedź.

Dziewczynka obudziła się i zobaczyła trzy niedźwiedzie. Szybko uciekła przez okno i najszybciej jak potrafiła, biegła przez las. Biegła, biegła, aż dobiegła do swojego domu, gdzie niedźwiedzie nie mogły jej złapać.

Historyjka zainspirowana opowiadaniem: Shaw E., 1996, *Das Bärenhaus*, München
Tłumaczenie i opracowanie: Milena Niedostatkiewicz

Dydaktyzacja tekstu „Dom niedźwiedzi”

1. Powitanie

Przyszliśmy dziś do szkoły

polskiego uczyć się.

Podamy prawą rękę

i przywitamy się.

Dzieci podają sobie kolejno prawą rękę i mówią „Cześć” lub „Dzień dobry”.

2. Wprowadzenie do tematu zajęć – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych.

Prezentacja i utrwalenie przymiotników mały, duży, średni, wielki.

✓ Taniec HOP-STOP

Mały krok, mały krok, hop, hop, stop.

Średni krok, średni krok, hop, hop, stop.

Duży krok, duży krok, hop, hop, stop.

Wielki krok, wielki krok, hop, hop, stop.

Źródło: Jendryka A., Kaczmarczyk A., Wojtkowiak M., 2012, *Maluchy rosną nie tylko wiosną. Piosenki i zabawy muzyczne wspierające rozwój dzieci w przedszkolu* (CD), Lublin

Taniec można wykonywać w różnych ustawieniach: rozsypanka, kóło, pary, czwórki.

WARIANT „ROZSYPANKA” – dzieci chodzą swobodnie po sali w rytm muzyki, zgodnie z poleceniem nauczyciela/nauczycielki stawiają kroki o różnej wielkości: małe, średnie, duże, wielkie. Krok podstawowy: prawa noga, lewa noga, 3 x podskok.

Prezentacja oraz utrwalenie rzeczowników dom/domek, drzwi, okno

✓ **Masażyk „Dom”** – osoba prowadząca recytuje wierszyk jednocześnie rysując na tablicy jego treść. Dzieci siedzą w parach, wykonują masażyk na plecach partnera, zgodnie z treścią wierszyka, podpatrując, co nauczyciel/ka rysuje na tablicy. Przy powtórce następuje zmiana ról.

Rysuję mały dom.

Okno jedno, drugie.

Drzwi drewniane z małą klamką

– już mój domek lubię.

A na domku rośnie dach,

Piękny i czerwony.

(kolorowanie)

Teraz ty narysuj domek,

(dzieci obracają się i następuje zmiana ról)

Ale z drugiej strony.

Źródło: Jendryka A., Kaczmarczyk A., Wojtkowiak M., 2012, *Maluchy rosną nie tylko wiosną. Piosenki i zabawy muzyczne wspierające rozwój dzieci w przedszkolu* (CD), Lublin

Prezentacja oraz utrwalenie rzeczowników stół, zupa, talerz, tyżka, krzesło, tóżko, niedźwiedź, dziewczynka, spacer, las.

✓ **Zabawa „Co zniknęło?”** – nauczyciel/ka prezentuje karty obrazkowe i nazywa znajdujące się na nich przedmioty. Dzieci powtarzają słowa za nauczycielem/nauczycielką. Następnie osoba prowadząca przypina do tablicy po trzy karty. Nauczyciel/ka mówi uczniom, aby zamknęli oczy i odwraca w tym czasie jedną kartę. Uczniowie muszą powiedzieć, jaki przedmiot został ukryty.

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania „Dom niedźwiedzi” – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, gestykulacja, mimika).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści i elementów językowych opowiadania

Utrwalenie elementów językowych opowiadania – wskazanie głównego bohatera i utrwalenie rzeczownika (dziewczynka). Prezentacja liczby mnogiej rzeczowników (talerz/talerze, tyżka/tyżki, krzesło/krzesła, tóżko/tóżka, niedźwiedź/niedźwiedzie) za pomocą kart obrazkowych oraz ustalanie liczby poszczególnych przedmiotów w opowiadaniu (trzy) – głośne liczenie.

Utrwalenie czasowników obudzić, skosztować, spać, siedzieć, zjeść, połamać się, spaść, uciekać, przeskoczyć **metodą „dramy”** – dzieci wcielają się w postać głównej bohaterki. Nauczyciel/ka opowiada skróconą wersję historii w języku polskim. Wymienia i pokazuje określone czynności, które główna bohaterka wykonuje. Dzieci wzorując się na tym, co mówi i pokazuje nauczyciel/ka, pokazują poszczególne czynności i utrwalają słownictwo.

Utrwalenie treści opowiadania

✓ **Praca plastyczna** – zaprojektowanie domu niedźwiedzi zgodnie z treścią opowiadania ze zwróceniem uwagi na liczbę i wielkość poszczególnych mebli i przedmiotów. Dzieci mogą wykonywać pracę indywidualnie, w parach lub w grupach.

✓ **Prezentacja i opis wykonanych prac**

6. Zakończenie zajęć – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Wars i Sawa

(polska legenda)

Nad rzeką Wisłą mieszkał młody rybak. Na imię miał Wars. Każdego dnia ciężko pracował i wyruszał na połów ryb łodzą, którą sam zbudował. W dzień lubił słuchać śpiewu ptaków, a wieczorem i w nocy cenił sobie ciszę oraz spokój. Często wybierał się na nocne połowy. Wtedy nikt mu nie przeszkadzał. Pewnej nocy Wars zepchnął – jak zwykle – swoją łódź na wodę, żeby zarzucić sieć. W tym momencie zobaczył w oddali piękną dziewczynę, która wynurzyła się z wody. Miała ona długie, złote włosy i duże, niebieskie oczy. Rybak był zachwycony jej urodą, ale również zdziwiony, gdyż dziewczyna posiadała... rybi ogon! Na początku nie mógł uwierzyć w to, co widzi, ale potem, gdy przypomniał sobie, że w dzieciństwie dziadek opowiadał mu historię o pół kobietach, pół rybach, zorientował się, że to prawdziwa syrena! Syrena nie wiedziała, że rybak ją obserwuje. Myśląc, że jest sama, podpłynęła bliżej brzegu i zaczęła śpiewać. Gdy Wars usłyszał jej głos, serce zabiło mu mocniej i zakochał się w dziewczynie z rybim ogonem. Od tego momentu myślał ciągle o kolejnym nocnym połowie i spotkaniu z syreną. Pewnej nocy, gdy Wars kolejny raz słuchał w ukryciu śpiewu syreny, wychylił się ponad trzciny, żeby lepiej ją widzieć. Zaskoczona dziewczyna zdenerwowała się, podpłynęła do niego i zapytała:

Syrena: *Dlaczego mnie obserwujesz?*

Rybak: *Jestem rybakiem... łowią tutaj ryby.* – wytłumaczył Wars.

Syrena: *Wiem, że jesteś rybakiem. Często widziałam cię tutaj na łodzi, ale nie powinienem...*

Rybak: *Tak, wiem i przepraszam bardzo. Nietadnie tak podglądać, ale kiedy pierwszy raz cię zobaczyłem, zakochałem się w tobie i wciąż o tobie myślę.* – przerwał jej Wars.

Syrena spojrzała na niego swoimi dużymi, niebieskimi oczami, a potem głęboko westchnęła:

Syrena: *Ach! Ja tak naprawdę też cię pokochałam już od pierwszego wejrzenia, ale wolałam trzymać się z daleka od ciebie, bo bałam się, że za bardzo się różnimy.*

Gdy tak rozmawiali, zrozumieli, że są dla siebie przeznaczeni. W tym momencie piękna syrena, która miała na imię Sawa – przypomniała sobie o pewnej legendzie. Legenda głosiła, że syrena, która zakocha się w człowieku ze wzajemnością, może na zawsze utracić swój rybi ogon i stać się kobietą. Wtedy Wars poprosił Sawę o rękę, a ona przyjęła oświadczenie. Potem razem wyszli szczęśliwi na ląd i stało się coś niesamowitego – z syreny opadła rybia łuska. Poza tym w miejscu ogona pojawiły się nogi. Sawa i Wars nie mogli uwierzyć własnym oczom, że to się dzieje naprawdę. Wkrótce potem odbyło się ich wesele. Wars i Sawa żyli w miłości długo i szczęśliwie. Mieli małą chatę, wokół której powstała duża osada rybacka. Ludzie, na pamiątkę tej miłości, postanowili nazwać osadę – Warszawa, od imion – Wars i Sawa. Tak podobno powstała stolica Polski, która obecnie nie jest już małą osadą, ale największym miastem w Polsce.

Historyjka opracowana na podstawie legendy dostępnej na stronie: <https://kurzelinks.de/fg7p>

Dydaktyzacja tekstu „Wars i Sawa”

1. Powitanie oraz wprowadzenie do tematu

✓ **Zabawa z kłębkami wełny (tworzenie sieci rybackiej)** – dzieci tworzą koło. Osoba prowadząca przygotowuje kłębek wełny. Wybrana osoba wita się i wypowiada swoje imię i imię osoby, do której rzuca kłębek: *Dzień dobry, jestem Emma / Pia* itd. Rzucając kłębek, należy przytrzymać koniec wełny. Następna osoba znowu wita się, wypowiada swoje imię i imię osoby, do której rzuca, pamiętając o przytrzymaniu wełny. W trakcie gry wełna przeplata się, tworząc sieć. Osoba prowadząca wrzuca na „sieć” ryby z papieru i pyta uczniów: *Co to jest?*. Dzieci odpowiadają w swoim ojczystym języku: *Die Fische und das Fischernetz*. Nauczyciel potwierdza: *Tak, bardzo dobrze! To są ryby i sieć rybacka*.

W tym momencie następuje jednocześnie **prezentacja oraz utrwalenie wyrazów kluczowych** (ryba/ryby, sieć rybacka).

Prezentacja oraz utrwalenie rzeczowników rybak, łódź, woda, trzciny, śpiew, ptaki, cisza, spokój, dzień, noc.

✓ **Zabawa „Wyprawa”** – prowadzący informuje uczniów, że chciałby opowiedzieć im historię z ostatnich wakacji. Prezentuje i nazywa karty obrazkowe dotyczące wybranego słownictwa. Prosi grupę o powtarzanie kluczowego słowa i gestów:

rybak – zarzucanie wędki/sieci, łowienie ryb

łódź – wiosłowanie

woda – wykonywanie fal prawą i lewą dłonią naprzemiennie

trzciny – podnoszenie wysoko nóg, stawianie dużych kroków i odgarnianie „trzciny” rękoma

śpiew – śpiewanie dowolnej melodii

ptaki – podnoszenie i opuszczanie rąk, jak latające ptaki

cisza, spokój – potożenie palca wskazującego na ustach

noc – zastanianie oczu dłońmi

dzień – rozkładanie rąk znad głowy obszernym ruchem jako znak wschodzącego słońca

Prezentacja głównych bohaterów utworu – syrena, rybak. Osoba prowadząca zastania część obrazka syreny i pokazuje dzieciom tylko „rybi ogon”. Zadaniem dzieci jest odgadnąć, co przedstawia cały obrazek. Jeżeli dzieci mają problemy z odgadnięciem, można stopniowo odstawiać coraz więcej elementów obrazka i nakierowywać uczniów. Dzieci mogą podać odpowiedź w języku niemieckim, a nauczyciel/ka podaje polską nazwę i dokonuje przedstawienia postaci: *To jest syrena. Ona ma na imię Sawa*. W ten sam sposób (poprzez zagadkę obrazkową) nauczyciel/ka zapoznaje dzieci z postacią „rybaka” i przedstawia go krótko: *To jest rybak. On ma na imię Wars*. Nauczyciel/ka informuje dzieci, że za chwilę usłyszą polską legendę pt. „Wars i Sawa”.

2. Narracja oraz inscenizacja opowiadania „Wars i Sawa” – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, gestykulacja, mimika).

3. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

4. Utrwalenie treści i elementów językowych opowiadania – utrwalenie rzeczowników i przymiotników opisujących cechy głównych bohaterów opowiadania (SAWA: piękna; długie, złote włosy; wielkie niebieskie oczy; rybi, srebrny ogon; WARS: młody, pracowity) oraz czasownika (zakochać się).

✓ **Praca plastyczna – projektowanie okładki do legendy „Wars i Sawa”** – uczniowie projektują z pomocą nauczyciela/nauczycielki okładkę do legendy „Wars i Sawa”. Osoba prowadząca prosi chętne osoby, aby kolejno domalowywały wymienione przez nauczyciela/nauczycielkę elementy, np. duże, niebieskie oczy, długie, złociste włosy itd. W ten sposób powstanie wspólna praca obrazująca cechy głównych bohaterów.

5. Utrwalenie treści opowiadania

Zadanie PRAWDA/FALSZ

	P	F
1. Rybak mieszkał nad rzeką Wisłą.		
2. Wars kupił łódź.		
3. Rybak zakochał się w syrenie.		
4. Syrena nie umiała śpiewać.		
5. Wars nie lubił łowić ryb nocą.		
6. Rybak lubił ciszę i spokój.		
7. Syrena nie pokochała rybaka.		

	P	F
8. Sawa zamieniła się w kobietę (w miejscu rybiego ogona, pojawiły się nogi).		
9. Wars i Sawa wzięli ślub i żyli długo i szczęśliwie.		
10. Miejsce, w którym zamieszkali, nazwano na pamiątkę tego wydarzenia – od ich imion – Warszawa.		

6. Prezentacja mapy Polski – nauczyciel/ka pokazuje dzieciom, gdzie leży Warszawa i jej główna rzeka – Wisła, największa rzeka w Polsce. Osoba prowadząca informuje dzieci, że Warszawa jest stolicą Polski i na następnych zajęciach dowiedzą się o niej więcej. (Na kolejnych zajęciach następuje rozszerzenie materiału o Polskę i jej stolicę Warszawę).

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Urodziny żółwia

Pewnego ranka, gdy żółw się obudził, pomyślał: *Dzisiaj są moje urodziny! Ciekawe, czy dostanę prezenty? Najbardziej chciałbym dostać dużą, zieloną, soczystą sałatę! Mam nadzieję, że ktoś o tym pomyśli!?*

Najpierw odwiedził go lew.

Lew: *Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin żółwiu! – zawołał. Przyniosłem Ci coś fajnego – dużą sztukę mięsa!*

Żółw ucieszył się, że lew pamiętał o jego urodzinach.

Żółw: *Dziękuję bardzo, lwie. – powiedział żółw – To miło z twojej strony, ale ja nie za bardzo lubię jeść mięso. Ja lubię zieloną sałatę. Jeśli masz ochotę, możesz zjeść mięso, a my posiedzimy razem i poplotkujemy.*

Lew: *Ty naprawdę nie wiesz, co jest dobre – powiedział lew i zjadł z apetytem dużą sztukę mięsa. Zanim poszedł, opowiedział żółwiowi o swojej odważnej przygodzie.*

Następnie w odwiedziny przyszedł stoń.

Stoń: *Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin drogi żółwiu! – powiedział – Przyniosłem Ci w prezencie wiadro wody do pluskania!*

Żółw: *To bardzo miło z Twojej strony stoniu – powiedział żółw – ale ja nie za bardzo lubię wodę. Jestem żółwiem lądowym. Potrzebuję tylko kilku kropli, żeby się napić. Lubię też, gdy te krople leżą na zielonym liściu sałaty.*

Stoń: *Możesz wziąć też prysznic pod moją trąbą – to bardzo fajna zabawa!*

Żółw: *Nie dziękuję! Ale Ty stoniu popluskaj się, jeśli lubisz – powiedział żółw.*

Stoń z wielką przyjemnością bawił się wodą, aż wiadro było puste. Podziękował za dobrą zabawę, powiedział „do widzenia” i poszedł. Stońce prawie już zachodziło i żółw był trochę smutny: *„Moje urodziny prawie się skończyły – pomyślał. To miło ze strony moich przyjaciół, że mnie odwiedzili i przynieśli prezenty, ale ja marzyłem o małej zielonej sałacie. Może za rok ją dostanę!”* Łza poleciała mu po policzku. Nagle usłyszał cieniutki głos:

Myszka: *Żółwiu! Nie śpisz jeszcze? – to była mała myszka z dużym prezentem. – Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin! Niestety przychodzę tak późno, bo ten prezent jest taki ciężki, że potrzebowałam dużo czasu.*

Żółw: *Co tam może być w środku?*

Żółw otworzył karton, a w środku leżała sałata. Duża. Zielona. Soczysta, z paroma kropelkami wody na liściach.

Żółw: *Kochana myszka!!! – zawołał żółw. – Dokładnie o tym marzyłem! Skąd wiedziałaś? Proszę usiądź. Zaśpiewam Ci piosenkę, bo jestem taki szczęśliwy:*

*Duży jest stoń,
Odważny jest lew,
Ale tylko mała myszka
Pomyślała, co lubi żółw
I znalazła wymarzony prezent!*

Jesteś moją najlepszą przyjaciółką, ponieważ mnie rozumiesz – powiedział żółw i dał myszce buziaka.

Historyjka zainspirowana opowiadaniem: Shaw E., 2010, Die Schildkröte hat Geburtstag, w: Schiller C., Von Tuppi, Krawitter und Schweinchen Jo. Klassische Kindergeschichten der DDR, Weinheim, 89
Tłumaczenie i opracowanie: Milena Niedostatkiwicz

Dydaktyzacja tekstu „Urodziny żółwia”

1. Powitanie (na melodię „Panie Janie”) – wywołane dziecko wyraża swoje samopoczucie mimiką i gestem.

Dzień dobry, ... (imię), witamy cię.

Jak się dzisiaj czujesz, pytamy cię?

2. Wprowadzenie do tematu zajęć

Prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych – prezentacja znanych już dzieciom rzeczowników (żółw, lew, słoń, mysz/myszka). Nauczyciel/ka pokazuje dzieciom obrazki występujących w opowiadaniu zwierząt, a dzieci muszą jak najszybciej odpowiedzieć, jak nazywa się to zwierzę w języku polskim.

Prezentacja rzeczowników wiadro, woda, kropla, łaża – nauczyciel/ka prezentuje dzieciom małe wiadro i nazywa przedmiot: *To jest wiadro*. Następnie nalewa do wiadra wody i mówi dzieciom: *To jest woda*. Potem zanurza dłoń w wodzie, potrząsa nią i tworząc krople, prezentuje nowy wyraz: *To jest kropla*. Na koniec umieszcza kroplę wody pod okiem, robiąc przy tym smutną minę i mówi dzieciom: *To jest łaża*.

Prezentacja czasownika pluskać się – osoba prowadząca uderza dłońmi o taflę wody i pyta dzieci: *Co ja teraz robię?* Dzieci mogą odpowiedzieć w swoim języku ojczystym: „planschen”. Nauczyciel/ka potwierdza: *Tak, dokładnie! Ta czynność po polsku nazywa się „pluskać się”*. Dzieci powtarzają nowo poznane słowo.

Prezentacja rzeczownika urodziny

Nauczyciel/ka: Dziś opowiem wam historię o żółwiu (pokazuje obrazek żółwia). Zgadnijcie, o czym będzie.

Nauczyciel nuci melodię piosenki „Zum Geburtstag viel Glück” oraz pokazuje obrazek tortu ze świeczkami. Dzieci mogą odpowiedzieć w swoim ojczystym języku: *Geburtstag!*

Nauczyciel/ka: Świetnie! Żółw ma urodziny.

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści opowiadania – utrwalenie rzeczowników (prezent, mięso, wiadro, woda, sałata, liść, karton, odwiedzi-ny, marzenie, przyjaciel), przymiotników (duża, zielona, soczysta, kochana), zwrotów (Wszystkiego najlepszego! Dziękuję! Nie, dziękuję! Miło z twojej strony!) i czasowników (lubić, nie lubić, marzyć, rozumieć).

✓ **Zabawa „Kto przyniósł ten prezent?”** (Przyporządkowywanie prezentów do odpowiedniego zwierzęcia na podstawie treści opowiadania.) – dzieci siedzą w kole. Nauczyciel/ka rozkłada na środku obrazki zwierząt: żółwia, lwa, słońca i myszy. Obok kładzie 3 małe kartony (prezenty), w których umieszczone są obrazki z przedmiotami podarowanymi żółwiowi przez zwierzęta: mięso, wiadro z wodą, sałata. Nauczyciel/ka prosi chętne dziecko o rozpakowanie wybranego prezentu.

Nauczyciel/ka: *Co to jest, mięso, woda czy sałata?*

Dzieci: *Mięso.* (przykładowa odpowiedź)

Nauczyciel/ka: *Kto przyniósł żółwiowi ten prezent?*

Dzieci: *Lew.* (Jeżeli uczeń nie utrwalił jeszcze tego słowa, może wskazać obrazek, a nauczyciel/ka pomaga nazwać przedmiot.)

Nauczyciel/ka: *Brawo! Połóż mięso obok lwa.*

To samo dzieci wykonują z każdym następnym prezentem.

Nauczyciel/ka: *O jakim prezencie marzył żółw? (Nauczyciel/ka daje chętnemu dziecku obrazek z uśmiechniętą miną). Połóż uśmiechniętą minę przy prezencie, który żółw lubi. Jak się to nazywa?*

Dzieci: *Sałata.*

Nauczyciel/ka: *Bardzo dobrze! Duża, zielona, soczysta sałata! A kto ją przyniósł?*

Dzieci: *Mysz.*

Nauczyciel/ka: *Tak właśnie! Kochana mysz – najlepsza przyjaciółka żółwia, która go najlepiej rozumiała.*

✓ **Zabawa ruchowa z muzyką w kole wiązonym „Zamieszanie na polanie” (Zał. 5)** – dzieci stoją w kole wiązonym. W środku jest dziecko (żółw), które zaprasza wybraną przez siebie osobę (gościa) do koła. W trakcie zabawy krąg zaproszonych gości się powiększa.

✓ **Nauka polskiej piosenki urodzinowej „Sto lat”**

✓ **Karta pracy: Łączenie w całość wyrazów i zdań** – nauczyciel/ka czyta głośno wyrazy i zdania, a uczniowie próbują ze słuchu odpowiednio je razem potączyć.

Wszyst kie go naj le psze go z oka zji uro dzin!
Dzie ku ję bar dzo!
Mi ło z two jej stro ny.
To mój wy ma rzo ny pre zent.

6. Podsumowanie i rozszerzenie słownictwa – A ty co chciałbyś dostać na urodziny?

✓ **Zabawa w kole z piłką** – nauczyciel/ka rzuca piłkę kolejno do każdego dziecka zadając pytanie, co chciałoby dostać na urodziny. Uczniowie odpowiadają (jeśli nie potrafią odpowiedzieć w języku sąsiada, wypowiadają słowo w swoim języku ojczystym, a nauczyciel/ka mówi, jak to słowo brzmi w języku polskim).

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

(Zał. 5)

Piosenka „Zamieszanie na polanie”

*Dziś spotkanie na polanie,
Wielkie, wielkie zamieszanie.
Żółw ma dzisiaj urodziny*

*I zaprosił,
I zaprosił,
I zaprosił... pót rodziny.*

Witaj (imię dziecka),

Wejdź do środka,

Może innych gości spotkasz,

Puka ktoś,

Czy to nowy gość?

dzieci idą w prawo

zatrzymać się, klasnąć

klasnąć

klasnąć, zatoczyć dłońmi koło

powitanie i zaproszenie wybranej osoby do środka

koło odwraca się tyłem do środka, 3x klasnąć

koło odwraca się przodem do środka, rozłożyć dłonie

Tekst piosenki nieznacznie zmieniony. Źródło: Jendryka A., Kaczmarczyk A., Wojtkowiak M., 2012, *Maluchy rosną nie tylko wiosną. Piosenki i zabawy muzyczne wspierające rozwój dzieci w przedszkolu* (CD), Lublin

Lepimy bałwana

Był czas między zimą, a wiosną. Słońce wstawało każdego poranka coraz wcześniej. Mimo tego pewnego popołudnia napadało znowu bardzo dużo śniegu. Grube, białe płatki wirowały po niebie i spadały na ulice. Dzieci w szkole tak się ucieszyły, że postanowiły ulepić bałwana. Na dworze było bardzo zimno. Ola, Tomek i Kamil najpierw ubrali się ciepło. Założyli spodnie ocieplane, buty zimowe, grube kurtki, rękawiczki i czapki. Gdy się ubrali, szybko wybiegli na podwórko.

Ola: *Musimy ulepić 3 kule: małą, średnią i dużą – powiedziała Ola i zaczęła razem z dziećmi turlać kule poprzez grubą warstwę śniegu. A teraz ułożymy je jedna na drugiej: jeden, dwa, trzy. Właśnie tak!*

Tomek: *O, teraz wygląda jak wieża – powiedział Tomek.*

Kamil: *Musimy mu zrobić oczy! Przyniosę dwa kamienie! – zawołał Kamil – A Ty Olu, poproś panią kucharkę o marchewkę! Przyczepimy mu nos!*

Ola: *Już biegnę!*

Ola przyniosła marchewkę i zrobiła z niej nos dla bałwana. Tomek znalazł dwa patyki i do-czepił je jako ramiona, Kamil nazbierał całe wiadro kamieni i przyczepił je na brzuchu bałwana jako guziki, a z tego, co mu zostało, zrobił usta.

Tomek: *Brakuje jeszcze kapelusza – zauważył Tomek. – Potrzebny jest jakiś garnek! Tylko skąd go weźmiemy?*

Pani kucharka widząc, z jakim zaangażowaniem dzieci wspólnie ubierają bałwana, zorganizowała garnek, który znalazła u siebie na zapleczu i przyniosła go dzieciom.

Kucharka: *Proszę, to dla Was!*

Dzieci: *O! Dziękujemy pani! Tylko garnka nam jeszcze brakowało!*

Podekscytowane dzieci wspólnie założyły bałwanowi kapelusz z garnka na głowę i zaczęły skakać z radości, że jeszcze przed nadejściem wiosny mogły nacieszyć się śniegiem. Swojego bałwana nazwały Olaf i na pamiątkę zrobiły mu zdjęcie. Wiedziały, że niebawem słońce roztopi śnieg i z bałwana zostaną tylko garnek, kamienie, gałęzie i marchewka. To był dla całej trójki bardzo udany dzień.

Autorka: Milena Niedostatkievicz

Dydaktyzacja tekstu „Lepimy bałwana”

1. Powitanie – nauczyciel/ka wita się z dziećmi wspólnym okrzykiem:

Kiedy dzieci się witają, na dzień dobry „Hej!” wołają.

Po wspólnym okrzyku, dzieci przybijają sobie kolejno „piątkę” witając się dowolnym zwrotem: Cześć! / Dzień dobry! / Witam!... Moritz / Anna ...

2. Wprowadzenie do tematu zajęć – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych

Prezentacja i utrwalenie znanych już rzeczowników – śnieg, spodnie, buty, kurtka, rękawiczki, czapka, bałwan, oczy, nos, brzuch, ramiona, usta.

✓ **Zabawa językowa „Co jest schowane pod śnieżką?”** – nauczyciel/ka przyczepia do tablicy wycięte wcześniej śnieżki z obrazkami (obrazek jest zwrócony w stronę tablicy, tak, aby uczniowie go nie widzieli). Dzieci podchodzą kolejno do tablicy. Osoba prowadząca podaje numer od 1 do 12 (tyle, ile jest śnieżek), a wybrana osoba liczy, którą śnieżkę ma odsłonić. Następnie odwraca śnieżkę i nazywa obrazek.

Prezentacja czasowników wirować, spadać, cieszyć się, lepić, skakać.

Wprowadzając nowe słownictwo nauczyciel/ka wizualizuje ruchem różne czynności i nazywa je. Dzieci powtarzają.

Prezentacja rzeczowników bałwan, kula **oraz przymiotników** mała, średnia, duża.

Nauczyciel/ka zadaje dzieciom zagadkę:

Nauczyciel/ka: *Teraz coś wam narysuję, a wy musicie zgadnąć, co to jest. Duża kula... Średnia kula... Mała kula. Czy ktoś już wie?*

Dzieci: *Schneemann!!!*

Nauczyciel/ka: *Dobrze! To jest bałwan. Posłuchajcie teraz historyjki.*

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja treści opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści opowiadania

Prezentacja ilustracji – osoba prowadząca jeszcze raz pokazuje dzieciom ilustracje, zadając pytania dotyczące treści opowiadania: *Kto to jest? Dokąd poszły dzieci? Czy na dworze było ciepło czy zimno? W co ubrały się dzieci? Były szczęśliwe czy smutne? Co można robić, gdy na dworze pada śnieg?*

Rozszerzenie słownictwa dotyczącego aktywności zimowych – nauczyciel/ka prezentuje ilustracje zimowych aktywności i nazywa je: *lepić bałwana, jeździć na nartach, jeździć na łyżwach, rzucać śnieżki, robić anioła w śniegu, jeździć na sankach.*

✓ **Zabawa językowa „Zimowy dzień”** – nauczyciel/ka zadaje pytanie: Co można robić zimą? Dzieci odpowiadają kolejno na pytanie, ale każda osoba musi najpierw podać odpowiedzi poprzedników i dopiero na końcu dodać swoją propozycję.

✓ **Zabawa językowa „Rękawiczki”** – dzieci siedzą w kole. Każdy uczeń otrzymuje obrazek rękawiczki, ale nie pokazuje go pozostałym. Następnie każdy opowiada o swoim obrazku, a osoba, która ma według opisu taką samą rękawiczkę, zgłasza się. Jeżeli rękawiczki są do pary, uczniowie siadają obok siebie. Nauczyciel/ka opowiada pierwszy/pierwsza o swojej rękawiczce, by pokazać, w jaki sposób należy to robić, np. *Moja rękawiczka jest pomarańczowa z zielonym paskiem.*

Utrwalenie rzeczowników – dzieci, wiosna, zima, wieża, nauczycielka, słońce.

✓ **Zabawa językowo-ruchowa „Kule śnieżne”** – dzieci siadają w parach powstałych w poprzedniej zabawie. Przed każdym rzędem jest garnek, w którym znajdują się papierowe kule śnieżne. Do kul przyklejone są obrazki. Zadaniem każdej pary z dwóch drużyn jest jak najszybsze przeniesienie kuli na wskazane miejsce za pomocą chińskich pateczek. Każda osoba w parze trzyma jedną pateczkę. Dzieci w parze wspólnie chwytają jedną kulę. Zanim wyruszą, muszą podać nazwę rzeczy. W czasie przenoszenia kula może upaść tylko raz – w przeciwnym razie para wraca na start i zaczyna od nowa. Dwójka, która jako pierwsza dostarczy śnieżkę do wskazanego miejsca, otrzymuje punkt dla swojej drużyny.

Utrwalanie rzeczowników – kamień, marchewka, patyk, guzik.

✓ **Zabawa sensoryczna „Co zaginęło pod śniegiem?”** – nauczyciel/ka prezentuje uczniom pojemnik wypełniony ryżem i informuje, że śnieg zasypał różne przedmioty, a ich zadaniem jest je odnaleźć. Dzieci kolejno zanurzają ręce w ryżu i próbują odnaleźć zagubione przedmioty. Gdy coś znajdą, mówią co to jest.

Zabawy pochodzą z publikacji: Niemiec K., 2017, *English Corner. Propozycje zabaw i aktywności dla dzieci starszych na styczeń*, w: *Bliżej Przedszkola*, nr 12.195/2017, 76-78

✓ **Praca plastyczna „Robimy bałwana”** – rysowanie według słownej instrukcji nauczyciela/ki (indywidualnie lub w parach). Osoba prowadząca podaje kolejne kroki zrobienia bałwana. Prezentacja rysunków na tablicy.

6. Podsumowanie zajęć i sprawdzenie zapamiętanej treści

✓ **Zabawa ruchowa „Śnieżki”** – nauczyciel/ka rozkłada na podłodze śnieżki, o jedną mniej niż liczba uczestników. Dzieci poruszają się do dowolnej muzyki. Na przerwę w utworze każdy uczeń musi stanąć na jednej śnieżce. Osoba, dla której zabraknie śnieżki, musi odpowiedzieć na pytanie nauczyciela/nauczycielki dotyczące treści opowiadania „Lepimy bałwana”, np. *Jak się nazywały dzieci? Kto dał dzieciom garnek? Jaka jest pora roku? Dlaczego bałwan niedługo się roztopi?*

Gdy uczeń/uczennica odpowie poprawnie może bawić się dalej. Jeśli nie, czeka jedną kolejkę.

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Mały Pingwin

Mały pingwin mieszka na Biegunie Południowym, gdzie zawsze jest zima. Tam powietrze jest lodowate, a wiatr silny i mroźny. Dlatego mały pingwin chętnie przytula się do mamy, przy której jest mu zawsze ciepło. Dzisiaj mama musi zanurkować w morzu, żeby złowić ryby, bo mały pingwin i jego rodzina najbardziej lubią jeść ryby.

Mama: *Zostań tutaj, proszę, i nie oddalaj się!* – powiedziała mama i zanurkowała w wodzie.

Mały Pingwin: *Mama?* – mały pingwin rozejrzał się, ale nigdzie nie widział mamy. *Maaamaaaa!* – woła mały Pingwin. Żadnej odpowiedzi.

Mały pingwin przygląda się morzu. Patrzy w lewo, patrzy w prawo, patrzy do przodu, patrzy do tyłu. Nadal nigdzie nie ma jego mamy. Robi duży rozbieg i – plusk! – ląduje

w lodowatej wodzie. Ojej! Ale zimno! Płynie tak szybko jak tylko potrafi, żeby się rozgrzać. O! Ile tu ryb! Ryby mają różne kolory: czerwony, żółty, zielony, pomarańczowy, niebieski, różowy, fioletowy, brązowy, szary. Mały pingwin jest pod wrażeniem tych pięknych kolorów i przez chwilę zapomina, po co wskoczył do wody. Za chwilę znowu rozgląda się za swoją mamą. Tutaj w morzu jest dużo pingwinów, które szukają ryb, ale żaden z nich to nie mama. Pingwin wypływa więc na powierzchnię wody i wspina się na krę. Najpierw musi się uspokoić, wziąć parę oddechów i trochę poleżeć. Uffff, ale to było męczące. Mały pingwin rozgląda się znowu. Mama? Mamy wciąż nie ma, a pingwin nie ma pojęcia, gdzie teraz jest.

Mały Pingwin: *Maaamaaaa!* – krzyczy mały pingwin tak głośno, jak to tylko możliwe. W końcu mama wróciła.

Mama: *Dobrze synku, że tak krzyczałeś. Inaczej bym Cię nie znalazła. Przecież powiedziałam Ci, żebyś się nie oddalał i nie uciekał.*

Mały pingwin przeprosza mamę ze łzami w oczach.

Mama: *Nie płacz synku. Tylko pamiętaj, żebyś następnym razem nie oddalał się, kiedy cię o to proszę... i nie bój się, ja zawsze wrócę.*

Mama przytuliła małego pingwina do swojego ciepłego brzucha. To uczucie było bardzo miłe i przyjemne.

Mama: *Zobacz, co dla nas przyniosłam.*

Mama pokazała małemu pingwinowi dużą niebieską rybę, którą zjedli razem na obiad, a później bawili się wesóło. I znowu wszystko było dobrze.

Historyjka opracowana na podstawie opowiadania: Klein S., 2018, *Der kleine Pinguin verirrt sich*, w: *Morgenkreisideen für Krippenkinder fürs ganze Jahr*, Lahr, 62
Tłumaczenie i opracowanie: Milena Niedostatkiwicz.

Dydaktyzacja tekstu „Mały Pingwin”

1. Powitanie (na melodie „Panie Janie”) – nauczyciel/ka wita każde kolejne dziecko uściskiem dłoni.

Dzień dobry, (imię), witamy cię,

Jak to miło znowu spotkać cie.

2. Wprowadzenie do tematu – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych.

Utrwalenie znanego już rzeczownika zima – nauczyciel/ka pyta dzieci: *Jaka jest teraz pora roku?* Dzieci odpowiadają: *Zima.*

Prezentacja rzeczowników morze, woda, wiatr – nauczyciel/ka odtwarza z płyty CD odgłosy przyrody, a uczniowie odgadują zagadki słuchowe. Uczniowie mogą odpowiadać w swoim języku ojczystym, a nauczyciel/ka prezentuje dane słówka w języku polskim. Po każdej odpowiedzi, osoba prowadząca pokazuje dzieciom obrazek odpowiadający danej zagadce w ramach potwierdzenia odpowiedzi.

Prezentacja przymiotników (mały, lodowaty, silny, ciepły, zimny, szybki, męczący, miły, mroźny) – nauczyciel/ka pokazuje dzieciom słówka poprzez improwizację ruchową oraz nazywa przymiotniki w języku polskim. Następnie uczniowie z pomocą nauczyciela/nauczycielki sylabizują nowo poznane słowa.

Prezentacja rzeczowników (pingwin, mama, syn) – nauczyciel/ka informuje dzieci, że teraz jest czas na historyjkę, ale zanim ją opowie chciałby/chciałaby przedstawić im jej głównych bohaterów: *To jest mama pingwin.* (pokazuje obrazek i wyraz „mama”) *To jest syn pingwin.* (pokazuje obrazek i wyraz „syn”).

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści oraz elementów językowych opowiadania:

Utrwalenie rzeczowników pingwin, lewo, prawo, przód, tył **oraz przysłówków** przyjemnie, wesoło.

✓ Zabawa z muzyka „Pingwin”

O jak przyjemnie i jak wesoło dzieci idą po kolei jedno za drugim naśladować ruch pingwinów

w pingwina bawić się się się! 3 podskoki

Raz nóżka lewa, raz nóżka prawa, wysuniecie lewej nogi, wysuniecie prawej nogi

do przodu, do tyłu i raz, dwa, trzy. skok w przód, skok w tył, 3 podskoki

Utrwalenie rzeczowników ryba/ryby; **utrwalenie nazw kolorów** czerwony, żółty, zielony, pomarańczowy, niebieski, różowy, fioletowy, brązowy, szary; **utrwalenie czasownika** łowić.

✓ Zabawa „Łowienie ryb” – nauczyciel/ka rozkłada na podłodze rybki z papieru w różnych kolorach. Do rybek doczepione są metalowe spinacze. Osoba prowadząca przygotowuje wędkę, przymocowując do końca sznurka magnes. Dzieci siedzą w kole na krzesłach i po kolei łowią ryby, zgodnie z poleceniem nauczyciela/nauczycielki, np.: *Złów rybę, która jest żółta / czerwona / niebieska* itd.

Na koniec dzieci przeliczają w języku polskim, ile złowili ryb.

Utrwalanie czasowników przytulać, jeść, szukać, wspinać się, leżeć, krzyczeć, płakać.

✓ Karta pracy – Co robi pingwin?

Na karcie pracy rozmieszczone są obrazki przedstawiające pingwina wykonującego różne czynności. Obok nich dołączone są wyrazy im odpowiadające, ale w przypadkowej kolejności. Zadaniem dzieci jest połączenie każdego obrazka z odpowiednim wyrazem.

6. Podsumowanie zajęć

✓ **Wspólna gra planszowa „Pingwiny” (Zat. 6.)** – nauczyciel/ka przygotowuje dla dzieci dużą planszę do gry oraz duży pionek pingwina (pionek pingwina można wykonać z butelki plastikowej, wypełniając ją watą oraz doklejając czarne skrzydła, głowę z papieru oraz ruchome oczy). Uczniowie siedzą wokół dużej planszy, kolejno rzucają kostką i poruszają figurą „pingwina” do przodu zgodnie z liczbą wyrzuconych oczek. Jeżeli dzieci natrafią na ponumerowane pole, muszą odpowiedzieć na pytanie, które kryje się pod danym numerem. Jeżeli nie odgadną, muszą cofnąć się o jedno pole. Celem gry jest doprowadzenie mamy pingwina do małego pingwina.

Pytania do gry:

1. Jaka pora roku jest na Antarktydzie?
2. Jakie słowo nie pasuje do pozostałych? (mroźny, lodowaty, ciepły, zimny).
3. Wymień 3 kolory ryb, które widział mały pingwin.
4. Wskaż kierunki: prawo, lewo.
5. Wskaż kierunki: przód, tył.
6. Jaką rybę złowiła mama małego pingwina na obiad? (kolor)
7. Nazwij czynności, które widzisz na obrazkach (leżeć, płakać, przytulać).

8. Nazwij kolory ryb, które Ci pokażę (np. fioletowy, różowy, żółty).
9. Nazwij czynności, które ci pokażę (wspinać się, szukać, jeść).
10. Rozpoznaj, co to za odgłos. (Nauczyciel/ka odtwarza z CD wiatr).
11. Policz, ile jest ryb zielonych.
12. Brawo! Mama Pingwin odnalazła synka! Podskocz trzy razy ze szczęścia!

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

Kangur Franek

Daleko stąd, w Australii żyje kangur, który ma na imię Franek. Mieszka w rezerwacie z mamą, tatą, babcią, dziadkiem, wujkiem, ciocią i innymi kangurami. Lubi bawić się w berka z przyjaciółmi, jest miły i zabawny. Dużą radość sprawia mu trenowanie skoków wzwyż i w dal. Wszyscy go za to podziwiają, bo jest mistrzem w tej dziedzinie. Franek bardzo lubi spędzać czas z rodzicami: chodzić z nimi na spacer, jeździć na wycieczki i grać w piłkę. Jednak ostatnio jego rodzice mają dla niego coraz mniej czasu, dlatego częściej odwiedza dziadków. Mama pokazała mu kilka miesięcy temu swoją kangurzą kieszeń i wytłumaczyła, że niedługo przyjdzie na świat jego brat. Teraz, gdy maluch jest już na świecie, mama cały czas ma go przy sobie i poświęca mu większość swojej uwagi. Dlatego Franek jest bardzo smutny. Babcia i dziadek martwią się o wnuka, ale Franek nie chce mówić o swoich kłopotach. Zamiast tego idzie do swojej kryjówki. Zmartwiony dziadek szuka wnuka, a gdy go znajduje, pyta:

Dziadek: *Co się stało? Dlaczego się tu ukryłeś? Dlaczego jesteś smutny?*

Franek: *Chodzi o mojego brata. – odpowiedział Franek – Teraz to tylko on jest ważny dla rodziców, a ja ciągle muszę być cicho, żeby nie obudzić malucha, gdy śpi.*

A gdy się obudzi, to często płacze. Nawet nie mogę się z nim bawić, bo siedzi cały czas w torbie mamy.

Dziadek spokojnie zaczął tłumaczyć wnukowi:

Dziadek: *Franku, rodzice bardzo cię kochają i to się nigdy nie zmieni. Zobacz, ty kochasz mamę, tatę, mnie, babcię, wujka, ciocię i swoich najlepszych przyjaciół. W twoim sercu jest tyle kieszonek, ile osób, które kochasz. Osobną kieszonkę mają mama, tata, ja i babcia. Byłeś zbyt mały, żeby to pamiętać, ale jak się urodziłeś, to też wszyscy się Tobą tak zajmowali. To jest tak, że takie małe kangury potrzebują więcej opieki. Nie potrafią jeszcze skakać i muszą siedzieć w torbie, bo inaczej zrobiłyby sobie krzywdę. Teraz jesteś dużym, samodzielny kangurem. Może spróbujesz pomóc rodzicom przy maluchu? Zobaczysz, jak się ucieszą. Taka pomoc może być też dobrą zabawą. Wiesz – oni są teraz zmęczeni. Sam słyszałeś, jak malec płacze, a oni już nie mają pomysłu, jak go zabawić.*

Franek wysłuchał uważnie dziadka i pomyślał, że faktycznie z maluchem jest sporo problemów. Poza tym bratu też musi być ciężko siedzieć cały czas w kieszonce i nie móc skakać, chociaż już bardzo chce. Wtedy Franek wpadł na pomysł, że może wykorzystać swój dar rozśmieszania innych i spróbuje odwrócić uwagę malucha od jego problemów. Wtedy na pewno będzie wesoło, a rodzice nie będą tacy zmęczeni. Tak właśnie zrobił Franek i okazało się, że świetnie rozumie się z bratem. Rodzice bardzo ucieszyli się z jego pomocy, a Franek polubił spędzać czas w czwórce.

Autorka: Milena Niedostatkiwicz

Dydaktyzacja tekstu „Kangur Franek”

1. Powitanie piosenką „Wszyscy są, witam was”.

2. Wprowadzenie do tematu – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych.

Prezentacja i utrwalenie rzeczowników rodzice, mama, tata, babcia, dziadek, wujek, ciocia, brat, **rozszerzenie słownictwa o wyraz** „siostra” – osoba prowadząca przedstawia dzieciom obrazki i podaje polskie nazwy poszczególnych członków rodziny, uczniowie powtarzają. Następnie, dla utrwalenia, nauczyciel/ka podchodzi po kolei do uczniów oraz prosi, aby wyciągnęli jedną kartę z talii i nazwali obrazek.

Prezentacja przymiotników miły, zabawny, smutny, wesoły, zmęczony, ważny – nauczyciel/ka przygotowuje dla dzieci dużą kostkę do gry, na której ścianach są naklejone obrazki przedstawiające przymiotniki. Obrazki są podpisane. Każde dziecko po kolei rzuca kostką i uktada zdanie z czasownikiem „być” (1 os. l. poj.) oraz przymiotnikiem, który wylosowało, np.: *Jestem ... miły. / Jestem ... zabawny itd.*

Prezentacja czasownika trenować **oraz zwrotów** skok wwyż, skok w dół, chodzić na spacer, jeździć na wycieczki, grać w piłkę, grać w berka.

✓ **Zabawa „Zgadnij, co ja robię?”** – dzieci ustawione są w kole i podają sobie piłkę z ręki do ręki w rytm muzyki. Gdy nastąpi przerwa w muzyce, dziecko, które ma piłkę, wchodzi do środka. Nauczyciel/ka pokazuje uczniowi hasło, które ten musi pokazać innym dzieciom za pomocą ruchu ciała. Pozostałe dzieci zgadują, co to może być za aktywność. Mogą odpowiadać w swoim języku ojczystym, a nauczyciel/ka podaje dzieciom te zwroty w języku polskim.

Prezentacja rzeczowników, zapoznanie z głównym bohaterem i krajem, w którym mieszka – nauczyciel/ka pokazuje dzieciom mapę świata i informuje, że dziś przenosimy się na kontynent, który nazywa się Australia. Następnie prosi chętnego ucznia, aby wskazał na mapie, gdzie to jest. Po ustaleniu, gdzie jest Australia, a tym samym, gdzie rozgrywa się akcja historyjki, którą uczniowie zaraz usłyszą, nauczyciel wychyla zza mapy kawałek obrazka (postaci kangura) i pyta:

Nauczyciel/ka: *Co to jest?*

Dzieci: *Noga*

Nauczyciel/ka: *Tak! Dobrze. Czyja to noga?*

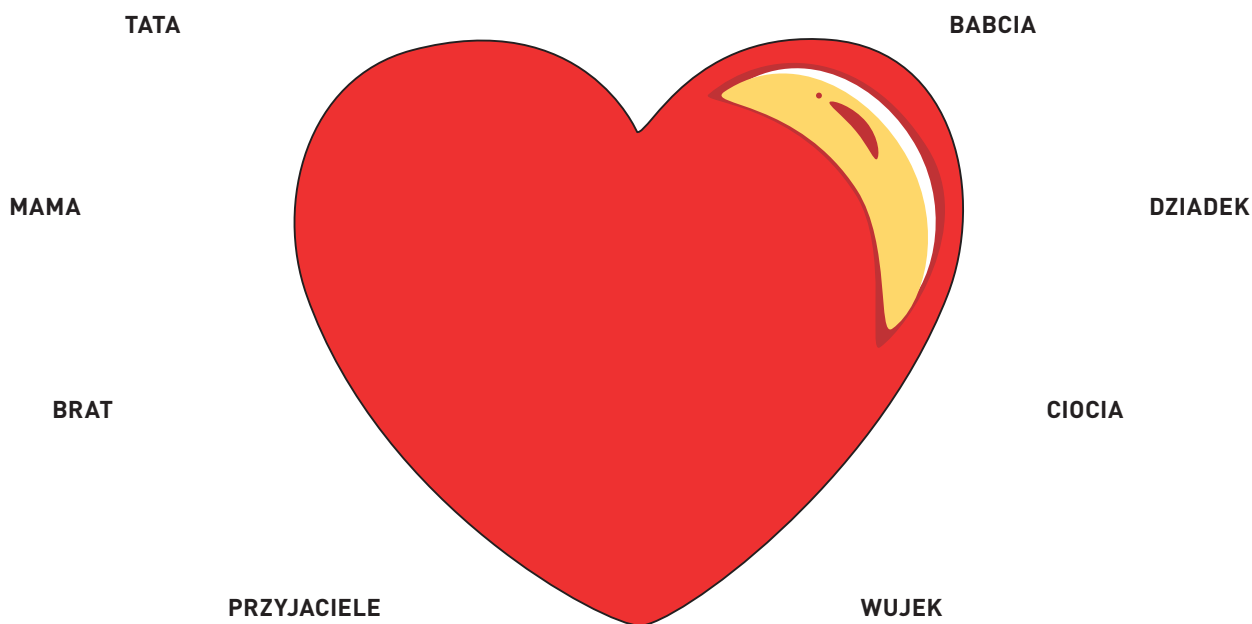
Dzieci próbują odgadnąć i podają swoje propozycje. Jeżeli nie zgadły za pierwszym razem, osoba prowadząca odkrywa kolejne fragmenty obrazka, aż dzieci zgadną, że to jest kangur. Nauczyciel/ka informuje dzieci, że to jest kangur Franek i za chwilę przedstawi uczniom jego historię.

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści oraz elementów językowych opowiadania – utrwalenie rzeczowników (serce, kieszeń, przyjaciele oraz słownictwa dotyczącego rodziny).

✓ **Zadanie – Kogo miał w sercu Franek?** – nauczyciel/ka przyczepia do tablicy duże serce i pyta dzieci, czy pamiętają, jakie osoby miał w sercu Franek. Dzieci podają propozycje, a nauczyciel zapisuje ich odpowiedzi na kartkach papieru wyciętych na kształt kieszonek. Następnie umieszcza karteczki w środku serca. Na koniec dzieci liczą kieszonki.

Można zaproponować dzieciom, aby stworzyły swoje własne serce z ważnymi dla siebie osobami. Po skończonej pracy chętne dzieci mogą zaprezentować swoje serce i opowiedzieć, kto należy do ich rodziny.

6. Podsumowanie zajęć i sprawdzenie zapamiętanej treści

✓ Zadanie – Zaznacz prawidłową odpowiedź.

1) W jakiej dyscyplinie sportu najlepszy jest Franek?

a) bieganie

b) skok wzwyż i w dal

c) koszykówka

2) Dlaczego Franek był smutny?

a) złamał nogę

b) pokłócił się z przyjaciółmi

c) tę tęsknił za mamą i tatą

3) Dlaczego rodzice nie mieli dla Franka tyle czasu co kiedyś?

a) urodził się maluch

b) dużo pracowali

c) remontowali mieszkanie

4) Kto uspokoił Franka?

a) babcia

b) dziadek

c) wujek

5) Co zrobił Franek, aby maluch przestał płakać?

a) zaśpiewał piosenkę

b) wziął go na ręce

c) rozśmieszał go

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

O gryfie

Dawno, dawno temu, grecki bóg – Zeus wysłał jednego ze swoich gryfów na Pomorze Zachodnie. Zadaniem gryfa było pilnowanie bursztynu oraz pięknych lasów znajdujących się na tym terenie. Gryf – pół lew, pół orzeł, był bardzo odważny, szybki i silny. Jego pióra miały kolor czerwony i posiadały czarodziejską moc. Kiedy gryf dotarł na miejsce zobaczył Morze Bałtyckie, piękne plaże ze złotym bursztynem oraz ogromny las. Był zachwycony wspaniałą przyrodą, ale zrobił się bardzo głodny. Wtedy znalazł jabłoń, na której rosły piękne, soczyste jabłka. Bardzo mu one smakowały. Pod drzewem zakopał swoje czerwone, zaczarowane pióro. Dzięki temu drzewo wypuszczało owoce przez cały rok. Jabłka te smakowały najlepiej ze wszystkich i miały uzdrowicielską moc. W tym miejscu gryf wybudował sobie gniazdo.

Za lasem, w którym mieszkał gryf, żył sobie król, który rządził na Pomorzu Zachodnim. Miał on jedną córkę, która niestety była bardzo chora i żaden lekarz nie potrafił jej wyleczyć. Królowi przepowiedziano, że jego córka wyzdrowieje, kiedy naje się jabłek z lasu gryfa. Ogłoszono więc w całym regionie, że kto przyniesie księżniczce jabłka, które przywrócą jej zdrowie, ten dostanie ją za żonę i będzie księciem. Usłyszał o tym pewien mężczyzna, który miał trzech synów. Rzekł więc do najstarszego:

Ojciec: *Idź do lasu i nazbieraj do koszyka najpiękniejszych jabłek, a potem zanieś je na królewski dwór. Może akurat księżniczka wyzdrowieje, a ty się z nią ożenisz i zostaniesz księciem.*

Gustaw – bo tak miał na imię chłopiec – zrobił to, co tata mu kazał i wyruszył w drogę. Z jabłkami mogli wrócić do miasta tylko ludzie o czystym sercu, mówiący tylko prawdę.

Gryf nie lubił kłamców, a jego przyjaciel skrzat Frodo pomagał mu ich odsyłać. Gustaw nazbierał jabłek z magicznego drzewa, włożył je do koszyka i przykrył chustką.

W drodze powrotnej spotkał skrzata na swojej drodze.

Skrzat: *Co niesiesz w koszyku?* – zapytał skrzat.

Gustaw: *Żabie udka* – odparł Gustaw.

Skrzat: *Niechaj więc tak będzie i pozostanie* – powiedział skrzat i poszedł dalej.

Gdy Gustaw wreszcie dotarł do zamku i podarował koszyk królowi, okazało się, że zamiast jabłek, które miały uzdrowić królową, są w nim rzeczywiście żabie udka. Skrzat je zaczarował. Król rozgniewał się na Gustawa i kazał go przepędzić z zamku. Chłopiec opowiedział w domu ojcu, co się stało. Wtedy ojciec wysłał średniego syna, który miał na imię Emil. Emilowi też poszło nie najlepiej. On również spotkał w drodze powrotnej siwego skrzata, który go zapytał, co niesie w koszyku. Emil odpowiedział:

Emil: *Gwoździe.*

Na co skrzat rzekł:

Skrzat: *Niech więc tak będzie i pozostanie.*

Emil również został wyrzucony z zamku przez króla, gdy ten zobaczył, że w koszyku są gwoździe. Wtedy najmłodszy z braci – Jasio – zapytał ojca, czy on mógłby teraz spróbować zanieść jabłka królowi i pomóc księżniczce.

Ojciec: *Hmm, nie dasz rady! Jesteś za młody i za mało rozumiesz, ale jeśli chcesz to spróbuj!* – ojciec zgodził się, ale i tak nie wierzył, że młodemu Jasiowi uda się wykonać zadanie.

Jasio również spotkał skrzata na swojej drodze, a ten zapytał go:

Skrzat: *Co niesiesz w koszyku?*

Jasio: *Jabłka, takie co mają królową wyleczyć* – odpowiedział Jasio.

Skrzat: *Niechaj więc tak będzie i pozostanie.*

Jasio dostarczył jabłka do zamku, a gdy księżniczka je zjadła, od razu poczuła się lepiej. Zakochała się w Jasiu, bo był taki dobry i dzięki niemu wyzdrowiała. Król ze szczęścia uścił chłopca i podziękował mu serdecznie, na drugi dzień wyprawił wesele dla córki i Jasia, a następnie ogłosił chłopca księciem. Na wesele przyleciał również sam gryf, który przyniósł w darze dwa bursztynowe amulety dla młodej pary. Miały one chronić od choroby.

Młoda para: *Dziękujemy, gryfie!* – powiedziała młoda para.

Gryfik: *Proszę Wasza Książęca Mość. Od tej pory możecie mówić na mnie „Gryfik”. Będę Wam pomagał zawsze, gdy będziecie mnie potrzebować, bo jesteście uczciwi.*

Król ogłosił, że od tej pory jego królestwo będzie nazywało się królestwem Gryfitów, a gryf będzie jego symbolem.

Historyjka zainspirowana *Bajką o Gryfie* braci Grimm i legendą *Gryf*
dostępnymi na stronach: <https://kurzelinks.de/yjvt> oraz <https://kurzelinks.de/j6uk>

Dydaktyzacja tekstu „O gryfie”

1. Powitanie piosenką „Wszyscy są, witam was”.

2. Wprowadzenie do tematu zajęć – prezentacja oraz utrwalenie wyrazów, zwrotów i wyrażeń kluczowych.

Prezentacja i utrwalenie rzeczowników las, lew, orzeł, pióro, morze, plaża, jabłko, gniazdo, król, księżniczka, córka, syn, lekarz, koszyk, serce, skrzat, chusta, (żabie) udko, gwoździe, zamek, żona, mąż – nauczyciel/ka pokazuje i nazywa karty obrazkowe – dzieci powtarzają. Losowanie kart przez pojedyncze dzieci i nazywanie obrazków.

✓ **Gra „Czego brakuje?”** – nauczyciel/ka wybiera 3 obrazki, dzieci zapamiętują obrazki, po czym na hasło „zamknijcie oczy” – zamykają oczy, a nauczyciel/ka chowa jeden obrazek. Na hasło „otwórzcie oczy” – uczniowie otwierają oczy i mówią czego brakuje.

Prezentacja przymiotników odważny, szybki, silny, głodny, chory – nauczyciel/ka pokazuje dzieciom słówka poprzez improwizację ruchową oraz nazywa je w języku polskim. Potem następuje zmiana ról – chętne dzieci pojedynczo pokazują ruchem wybrane słówko, a reszta musi odgadnąć w języku polskim, o jaki przymiotnik chodzi.

Prezentacja rzeczowników gryf, bursztyn, lew, orzeł oraz kolorów czerwony, złoty – nauczyciel/ka mówi uczniom, że za chwilę usłyszą historyjkę „O gryfie” i przedstawia dzieciom postać gryfa.

Nauczyciel/ka: *To jest gryf, który ma na imię Gryfik (pokazanie obrazka lub kukietki). Gryf to pół lew, pół orzeł (pokazanie obrazków łwa i orła). Jakiego koloru są jego pióra?*

Dzieci: *Czerwone*

Nauczyciel/ka: *Świetnie! ... A tutaj mam pewien kamień. Co to jest za kamień?*

Dzieci: *Bernstein.*

Nauczyciel/ka: *Tak, to jest bursztyn, którego pilnuje Gryfik. Teraz posłuchajcie o nim bajki.*

3. Narracja oraz inscenizacja opowiadania – wizualizacja opowiadania (seria obrazków, mimika i gestykulacja).

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia opowiadania – dzieci streszczają jego treść w języku ojczystym.

5. Utrwalenie treści oraz elementów językowych opowiadania

✓ **Zabawa „Chodzi Gryfik koło drogi”** [zasady takie same jak w znanej polskiej zabawie „Chodzi lisek koło drogi”].

Chodzi Gryfik koło drogi, cichuteńko stawia nogi,

Cichuteńko się zakrada, nic nikomu nie powiada.

Gryf, gryf – bursztyn ma, zobaczymy komu da.

✓ **Zadanie** – nauczyciel/ka przyczepia do tablicy obrazki:

– niektórych postaci z opowiadania: trzech synów i króla

– uśmiechnięte i smutne emotikony

– żabie udko, gwoździe, jabłka

Zadaniem uczniów jest przyporządkowanie obrazków do odpowiednich miejsc w tabeli zgodnie z treścią bajki.

	I	II	III
Kto chciał ożenić się z księżniczką? (zgodnie z kolejnością wydarzeń w bajce)	NAJSTARSZY SYN Gustaw	ŚREDNI SYN Emil	NAJMŁODSZY SYN Jasio
Co każdy z synów przyniósł do zamku w koszyku?	ŻABIE UDKA	GWOŹDZIE	JABŁKA
Kto kłamał, a kto mówił prawdę jak spotkał skrzata? – KŁAMSTWO PRAWDA – 			
Na kogo gniewał się król?			
Który z braci pomógł wyzdrowieć księżniczce?	–	–	+

6. Podsumowanie

✓ **Gra „Koto fortuny” (ZaŁ. 7)** – nauczyciel/ka rysuje na tablicy ponumerowane kwadraciki od 1 do 16. Jeden kwadrat odpowiada jednej literze w haśle. Uczeń losuje kartonik z numerem, pod którym kryje się zadanie (dotyczące treści bajki). Jeśli odpowie dobrze, nauczyciel/ka wpisuje literę w odpowiednie okienko. Uczeń/Uczennica ma wtedy prawo do próby odgadnięcia całego hasła. Jeśli mu się nie uda, zadanie losuje kolejna osoba. Wygrywa ten, kto pierwszy odgadnie hasło.

1. P	2. O	3. M	4. O	5. R	6. Z	7. E
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

8. Z	9. A	10. C	11. H	12. O	13. D	14. N	15. I	16. E
---------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

DODATKOWO: Nauczyciel/ka pokazuje uczniom mapę przedstawiającą Pomorze Zachodnie, którego symbolem jest gryf.

7. Zakończenie – podziękowanie uczniom za wspólną pracę i pożegnanie.

Nauczyciel/ka mówi: *Na pożegnanie wszyscy razem:*

Dzieci odpowiadają: *Do widzenia, do widzenia, do miłego zobaczenia!*

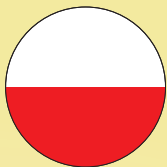
1. <i>Jaki kolor mają pióra Gryfika?</i> (czerwony)	2. <i>Co musiała zjeść księżniczka, żeby wyzdrowieć?</i> (jabłka)	3. <i>Podaj imię chłopca, w którym zakochała się księżniczka?</i> (Jasio)	4. <i>Jaki kolor ma bursztyn?</i> (złoty)
5. <i>Do jakich zwierząt jest podobny gryf?</i> (lew i orzeł)	6. <i>Kto w lesie pytał, co bracia mają w koszyku?</i> (skrzat)	7. <i>Co podarował Gryfik księżniczce i Jasiowi z okazji ślubu?</i> (bursztyn)	8. <i>Nad jakie morze przyleciał Gryfik?</i> (Morze Bałtyckie)
9. <i>Jak miał na imię najstarszy brat?</i> (Gustaw)	10. <i>Jak miał na imię średni brat?</i> (Emil)	11. <i>Jak miał na imię skrzat z lasu?</i> (Frodo)	12. <i>Co zrobił Gryfik, aby jabłka na jabłoni rosty cały rok?</i> (zakopał pod drzewem swoje pióro)
13. <i>Powiedz po polsku, co widzisz na obrazku.</i> (zamek)	14. <i>Nazwij obrazek.</i> (las)	15. <i>Ile jabłek miał w koszyku Jasio? Policz na obrazku.</i> (12)	16. <i>Kto wystął gryfa z Grecji na północ?</i> (Zeus – grecki bóg)

Seria *Polski z Gryfikiem*:

- scenariusze lekcyjne dla przedszkoli;
- scenariusze lekcyjne dla klas 1-4;
- historyjki;
- zabawy ruchowe;
- wskazówki dydaktyczno-metodyczne;
- arkusze obserwacji rozwoju językowego dzieci;
- portfolio językowe;
- testy sprawdzające poziom umiejętności językowych na końcu klasy 2 i 4;
- płyta CD z piosenkami *Śpiewaj po polsku z Gryfikiem*;
- pacynka Gryfik.

Reihe *Polnisch mit dem kleinen Greif*:

- Stundenentwürfe für Kitas;
- Stundenentwürfe für die Klassenstufen 1-4;
- Kurzgeschichten;
- Bewegungsspiele;
- didaktisch-methodische Hinweise;
- Beobachtungsbögen zur sprachlichen Entwicklung von Kindern;
- Sprachenportfolio;
- Tests zur Evaluation des Sprachstandes am Ende der 2. und 4. Klasse;
- Lieder-CD *Singe auf Polnisch mit dem kleinen Greif*;
- Handpuppe Gryfik (kleiner Greif).

Ucz się polskiego z Gryfkiem!

Niniejsza publikacja to część serii *Polski z Gryfkiem*, wydanej dzięki finansowemu wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w ramach projektu Interreg V A *Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji – kluczem do komunikacji w Euroregionie Pomerania*. Jest ona przeznaczona dla niemieckich szkół podstawowych, w których dzieci zaczynają przygodę z językiem polskim jako językiem obcym. Zamiast tradycyjnych lekcji języka polskiego proponujemy innowacyjne podejście – poznawanie języka i kultury sąsiada w działaniu i zabawie – zgodne z głównymi założeniami immersji, czyli zanurzenia w języku obcym.

Lerne Polnisch mit dem kleinen Greif!

Die vorliegende Publikation ist Teil der Reihe *Polnisch mit dem kleinen Greif*. Sie wurde von der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit gefördert und ist im Rahmen des Interreg V A-Projektes *Nachbarspracherwerb von der Kita bis zum Schulabschluss – Schlüssel für die Kommunikation in der Euroregion Pomerania* entstanden. Sie richtet sich an deutsche Grundschulen, in denen Kinder ihr erstes Abenteuer mit Polnisch als Fremdsprache beginnen. Anstelle der klassischen Unterrichtsform schlagen wir einen innovativen Ansatz vor – das Kennenlernen der Sprache und Kultur des Nachbarn im Handeln und Spielen – gemäß den Grundsätzen der Immersion, also des Eintauchens in eine Fremdsprache.

Pozycja rekomendowana przez Federalny Związek Nauczycieli Języka Polskiego
Publikation empfohlen von der Bundesvereinigung der Polnischlehrkräfte

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska

Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln
des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) kofinanziert

UNIVERSITÄT GREIFSWALD
Wissen lockt. Seit 1456

Kolleg für polnische
Sprache und Kultur

**Polnisch
liegt nahe**

Zwei Sprachen, eine Region